

DELAVSKA ENOTNOST

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

DANES:

Zvonko Simić: TREPČA JE DOHITELA EVROPO

M. K.: OBMORSKE PERIPETIJE

Lj. Kristan: MOST MED PODJETJEM IN KOMUNO

Karel Kos: Z DEŽJA POD KAP

Sobota, 7. maja 1960
Štev. 18, leto XVIII.

SKUPŠČINSKA ODBORA ZA GOSPODARSTVO
O NAGRAJEVANJU PO DELU

VEČ PRIZADEVNOSTI

Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine Slovenije je januarja letos sklenil, da je treba pripraviti gradivo o gibanju delovne storilnosti, zaposlovanju in nagrajevanju. Sekretariat Izvršnega sveta za delo LRS je ob sodelovanju Republiškega sveta sindikatov pripravil poročilo o nagrajevanju, gibanju storilnosti, strokovnem usposabljanju in zaposlovanju. O tem poročilu so ta teden razpravljali: oba zbora za gospodarstvo, odbor za kulturo in prosveto Republiškega odbora in odbor za vprašanje dela in socialnega zavarovanja Zbora proizvajalcev. Na predlog Izvršnega sveta pa je sklenjeno, da bo Ljudska skupščina v kratkem razpravljala o vsem tem gradivu.

Za razpravo o spodbudnih oblikah razdeljevanja osebnih dohodkov v obeh skupščinskih odborih za gospodarstvo je značilno, da je bila vsestranska. Ljudski poslanci so razpravljali tako o pogojih, ki so omogočili prehod na nagrajevanje po delu kot tudi o rezultatih, doseženih v minulemu letu. Razpravljali so o dosedanjih slabostih, tako objektivnih kot tudi subjektivnih, kakor tudi, kaj velja storiti za nadaljnji razvoj nagrajevanja po delu, za njegovo izpopolnjevanje. Razprave o izobraževanju v teh dveh odborih so prav tako sodile v to področje. Podlaga za razpravo je bilo, kot že omenjeno, poročilo sekretariata za delo (del poročila bomo objavili v prihodnjih »Pogovorih 60«).

Za nadaljnjo rast delovne storilnosti, pa tudi za pravi smisel in vsebino ter nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja, je poglavito, da so osebni dohodki posameznika odvisni od njegove storilnosti in doseženega uspeha podjetja. Zato, da bi bilo moč ta načela kar najdosledneje uresničiti, velja upoštevati, da pri oblikovanju osebnih dohodkov ne gre za plačevanje, temveč razdeljevanje dohodka podjetja, ki je plod prizadevnosti tako posameznika kot tudi vsega kolektiva. Prav zato velja zasnovati sistem nagrajevanja na takšnih osnovah, da bo spodbujen posameznik za naraščanje njegove delovne storilnosti in da se bo tudi vsak posameznik zanimal za čim večji poslovni uspeh podjetja kot celote.

Ljudski poslanci so v svoji razpravi ugotovili, da so pri izdelavi in izpopolnjevanju spodbudnih oblik nagrajevanja zmogle napredne koncepcije, kar predvsem velja za industrijo in rudarstvo in da je le-to omogočilo že dosedanjim gospodarski in družbeni sistem. Podatki o razmerjih med sredstvi za osebne dohodke in skladi kažejo, da so delavski sveti opravili zrelostni izpit pri delitvi. V pripravljalnem postopku so delavski sveti gospodarskih organizacij v industriji predvideli za osebne dohodke 77,7 odstotka in za sklade 22,3 odstotka sredstev čistega dohodka. Iz zaključnih računov pa je moč razbrati, da so v tej panogi izločili iz čistega dohodka 24 odstotkov sredstev za sklade. Razen teh ekonomskih rezultatov je moč zaznamovati nadaljnjo krepitev delavskega samoupravljanja in prav v tem obdobju so postali delavski sveti glavni družbeni činitelj gospodarjenja v podjetjih.

V minulemu letu so se izoblikovali različni sistemi nagrajevanja. Kljub tej različnosti pa je vendarle skupna poteza za vse, da gre za nagrajevanje po delu. Seveda marsikje še ne v vsej celovitosti, kot bi bilo to zaželeno. Prav zato pa velja odslej pri izpopolnjevanju teh različnih sistemov težiti za tem, da bi prav povsod uveljavili kompleksne načine nagrajevanja. Temeljne osnove za to so: da obračunske tarife ne bodo upoštevale formalne kvalifikacije delavcev, temveč kategorizacijo del, ki jih mora delavec opraviti. Drugače rečeno, celoten sistem nagrajevanja mora biti zasnovan na obračunskih tarifah, ki so določene po zahtevnosti in težini določenega dela

oziroma opravila. Opravljeno delo naj bi merili tako za količino izdelkov kot tudi njihovo kakovost in višino stroškov, ki so nastali v procesu dela. Osebni zaslužki posameznikov pa naj bi bili odvisni čimbolj neposredno od dohodka, ki ga doseže podjetje.

Seveda je pri sedanjem oblikovanju različnih sistemov nagrajevanja tudi moč opaziti določene slabosti. Marsikje so bile in so še razprave in odločitve o gospodarjenju, delitvi sredstev in oblikovanju sistemov nagrajevanja preveč zožene, to je, da se s tem ukvarja le del administrativno upravnega in strokovnega aparata, premalo prizadevanj pa je bilo, da bi predvsem vse delavce ekonomsko zainteresirali za sodelovanje pri določanju tarif in meril, skratka, da bi ves kolektiv sodeloval pri izdelavi in izpopolnjevanju sistema nagrajevanja. Marsikje so tudi prezrli, da predstavlja nagrajevanje po učinku in organizacija dela vzročno povezano celoto in zato posamezne režijske službe niso bile vključene v nagrajevanje, oziroma osebni dohodek teh ni v odvisnosti od poslovnega uspeha podjetja. Te in podobne napake bo treba v bodoče vsekakor odpraviti, predvsem pa opustiti sistem osebne ocenitve pri oblikovanju obračunskih tarif. Delavski sveti se bodo morali odločneje zavzeti za uveljavljanje spodbudnejših in celovitih načinov sistema nagrajevanja in pri tem naj sodeluje ves kolektiv.

Takrat, ko so člani obeh odborov razpravljali, da bo nujno spremeniti nekatere pravne predpise zato, da bi nagrajevanje po delu še bolj zaživel, so med drugim govorili tudi o pomanjkljivosti minimalnih osebnih dohodkov kot instrumenta delitve. Minimalni osebni dohodki namreč administrativno določajo ob-

Takšno je bilo srečanje desetisočev gledalcev z gospodarji črnih revirjev, ki so tokrat na cestah Ljubljane predstavili svojo moč: nič več s krampi in jamščaricami kot še pred desetimi leti, pač pa s kompresorji in električnimi svetilkami! V prvomajski paradi so se našli v koraku knapi iz Zasavja, iz Saleške doline, Kočevja, Idrije, Mežice... (Fotoreporter: Milan Sparovec)

računsko osnovo za delitev dohodka med podjetjem in skupnostjo in ne upoštevajo vseh gospodarskih činiteljev, od katerih je odvisen dohodek podjetja. Raven minimalnih osebnih dohodkov je namreč še vedno odvisna od kvalifikacijske strukture delavcev, povečanja števila ur in povečanja števila zaposlenih. Zavaljo teh slabosti ne pride do polnega izraza pobuda članov kolektiva glede individualne in kolektivne zainteresiranosti za večjo produktivnost.

Skratka, iz vse razprave je bilo moč videti, da je potrebno še več prizadevnosti za izpopolnjevanje sistema nagrajevanja po delu, delovnem učinku in poslovnem uspehu. P. D.

NENAVADEN MOLK

Občni zbor občinskega sindikalnega sveta, v Novem mestu. Delegat sprašuje: »Povejte, prosim tovariši, če veste, kam so na občini dali tistih 11 milijonov, ki smo jih zbrali za zboljšanje družbene prehrane?« Molk. Potlej se razprava nadaljuje. Ljudje sprašujejo, predlagajo, grajajo. Pričujejo odgovore, pa jih ne dobe. Te ga gotovo ne bi napisal, če bi šlo le za ta, novomeški primer.

Dejal bi: »Pač, zgodilo se je, da človeku, ki je spraševal, niso odgovorili; morebiti so pozabili, pa mu bodo drugi.« Toda takšnih primerov je precej. In ne samo na občinskih zborih sindikalnih organizacij, ampak tudi na zborih volivcev, na sestankih stanovjske skupnosti, zborih proizvajalcev itd. Ljudje pridejo na sestanke, ker se zanimajo, kako bi rešili ta ali oni skupni problem, sprašujejo in pričakujejo odgovore, pa jih ne dobe. Seveda ne vedno, dejstvo pa je, da se to večkrat dogodi. In ko nekajkrat vprašajo, pa jim nihče ne odgovori, si mislijo: »Kaj bi še spraševal, predlagal in se zavzemal za nekaj, saj je vse skupaj bob ob steno«. In umolknejo.

V Ptujju so na primer na sestankih Socialistične zveze, na zborih volivcev in sestankih sindikata zelo dolgo spraševali, kam so dali denar, ki so ga zbrali za gradnjo kulturnega doma, pa jim tega precej časa nihče ni pojasnil. Na nekem terenu v Šiški je zbor volivcev dvakrat sklenil, da stanovjskega bloka, ki ga je nameravalo graditi neko ljubljansko podjetje, ne bi smeli graditi tam, kjer so ga hoteli, pač pa na drugem kraju, lepšem in boljšem, vendar se nihče ni oziral na njihove skleepe; blok so gradili, kot da zbor volivcev in njegovih sklepov sploh ne bi bilo.

Pred leti, ko zanimanje za reševanje skupnih zadev v podjetju in občini še ni bilo tolikšno, takšnih pojavov nismo tako močno občutili kot jih danes, ko so problemi podjetja in občine postali moja in tvoja in skupna skrb in ko je od tega, kako jih bomo rešili, odvisen tudi življenjski standard posameznika, delovnega kolektiva in vseh občanov. Zato se je zanimanje za reševanje skupnih vprašanj tako zelo pove-

čalo. Ljudje so vedno bolj aktivni, sprašujejo in zahtevajo, da jim na vprašanja tudi odgovorijo, hočejo postati resnični upravljavci.

To vedno večje zanimanje širokega kroga državljanov za upravljanje v podjetjih in komunah se kaže tudi na občinskih zborih sindikalnih organizacij, vendar se dogaja, da vselej ne najde pravilnega razumevanja.

V Slov. Gradcu so na primer na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta prebrali referat, ki je govoril predvsem o načelnih zadevah. Med razpravo pa so delegati zelo konkretno pripovedovali, kako je v njihovih podjetjih, kaj jih teži, kakšne ovire še niso premagali, kaj je vse dobrega prinesel nov sistem nagrajevanja in kakšne probleme je odprl; govorili so, kaj so že stori in pričakovali, da bodo na občnem zboru slišali mnenje o svojem delu. Toda njihovo pričakovanje se ni uresničilo. Razprava je bila pač ena izmed točk dnevnega reda, polje pa so bile volitve in tako dalje; vprašanja so ostala brez odgovora.

Nismo za ne vem kakšen parlamentarizem, dejstvo pa je, da naše samoupravljanje v podjetjih in komunah ni združljivo s takšnim nenavadnim molkom, s katerim ponekje sprejemajo vprašanja in predloge državljanov. Kolikor večja je veljava samoupravnih organov in kolikor močnejša je zavest, da je od prizadevanja slehernega posameznika odvisno, kakšno bo skupno življenje, toliko raje prihajamo na sestanke, ker se zanimamo za to ali ono skupno zadevo, sprašujemo in predlagamo, kako naj bi jo rešili, ter pričakujemo, da bodo tovariši, ki se z njo neposredno ukvarjajo, upoštevali naše mnenje in nam na vprašanje tudi odgovorili.

Janez Voljč

V OKVIRU

KDO NAJ PLAČA?

Ko je bilo podjetje kaznovano zaradi gospodarskega prekrška, se zaradi tega zares ni nihče razburjal. Škoda živcev. Čeprav je šlo za 600.000 dinarjev, o tem delavski svet ni rekel niti bele niti črne. Plačali so in delali tako, kot da se ni prav nič zgodilo. Izdatke so knjižili na materialne stroške gospodarske organizacije, kot to dovoljuje navodilo objavljeno v Uradnem listu številka 9/1958 pod točko 10. Ta točka pravi, da grejo izdatki za vse kazni za prekrške in gospodarske prestopke v materialne stroške podjetja.

Večji materialni izdatki sicer zmanjšujejo tudi dohodek, ki ostane kolektivu, pa še to le tedaj, če si ne morejo pomagati s cenami. Dostikrat pa kolektiv oziroma vodstvo podjetja take nepredvidene izdatke, za katere ni nikoli krivca in plačnika, pokrije s spremembami cen za svoje blago. To si privoščijo lahko predvsem v tistih tovarnah, ki delajo potrošno blago. Tudi

odlok, ki pravi, da mora gospodarska organizacija dobiti odobritev za vsako povišanje cen, ne pomaga dosti. Kajti kdor zna, ta zna. Poleg desetih potrošnih izdelkov upedejo v taki kaznovani gospodarski organizaciji še enajsti izdelek in temu nastavijo ceno, ki pokrije tudi izdatek za kazen. Kdo torej plača kazen? Rekli bi deloma kolektiv, ker ima ob večjih materialnih izdatkih manjše dohodke, velikokrat pa potrošnik in to se nam zdi nesmiselno, kripično in neodgovorno.

Potem, ko je izšlo navodilo, ki ga omenjamo, se je delitev dohodka med družbo in kolektivom močno spremenila. Nismo daleč od tega, da bo kolektivom ostalo 50% vseh sredstev in za kaj ne bi potem razmišljali, da tak odlok razveljavimo in zapišemo malo drugače. Namreč, kazni naj plačuje kolektiv iz svojih sredstev, denimo iz sklada za splošno porabo. Potem najbrž ne bomo več našli primera, da bi delavski svet o kaz-

ni, ki jo je zakrivilo vodstvo z malomarnim poslovanjem, ki jo je zakrivil računovodja z izigravanjem predpisov, ki jo je zakrivil oddelek podjetja, ker ni pravočasno izdelal blaga itd., ne razpravljaj. Narobe. Če bi bilo tako, bi v kolektivu temeljito proučili, kdo je povzročil gospodarsko škodo, in bi krivce tudi osebno kaznovali, obenem pa bi se poslovanje v podjetjih prav zaradi tega izboljšalo.

Če trdimo, da naj kazen plača kolektiv, tega ne pravimo zato, ker bi hoteli kolektivu škodovati, ampak zato, ker smo prepričani, da se bo to poznalo tudi pri organizaciji dela v podjetju, pri proizvodni disciplini, pri disciplini v odnosih med podjetji itd. Oškodovani potrošnik pa je tako ali tako tudi vsak delavec in uslužbenec gospodarske organizacije.

Le tako bodo delavski sveti ourgli znano geslo: Materialni stroški prenesejo vse.

MITJA SVAB

ODPRTA VPRAŠANJA

Najprej velja zapisati ob poročilu občinskega sindikalnega sveta nekaj kritičnih pripomb. Poročilo je vsebovalo sicer vrsto tehničnih opozoril na različna pederča vprašanja, toda marsikateri od delegatov je to ali on prezrl ob naštevavanju, kolikšen bruto produkt, narodni dohodek je doseglo to ali ono podjetje, kakšna vprašanja so odprta na področju nagrajevanja v posameznih podjetjih, kaj zavira gostinstvo, kaj je še slabo na področju trgovine in podobno. Takšno podrobno naštevavanje je zelo nevarno. Lahko namreč omrtvi razpravo, jo usmeri v drobnjakarstvo, ne pa v razpravo o tehničnih vprašanjih, o stvarih, ki naj bi jih v bodoče reševali vsi družbeni činitelji na področju komunne.

Kljub tej pomanjkljivosti pa je vendarle moč iz razprave in poročila izluščiti troje vprašanj, ki jih sicer občni zbor ni mogel rešiti (to tudi ni njegova naloga), vendar je nanj opozoril.

Gre za kritično pripombo na račun dela zbera proizvajalcev. V razpravi je bilo rečeno, da se je zbor proizvajalcev doslej premalo skrbel za samostojnih sejah in razpravljaj o raznih pederčih vprašanjih. Takšno opozorilo je nedvomno koristno, toda k temu bi veljalo izreči še vzroke za prerediti sestajanje tega organa občinskega ljudskega odbora. Zal teh besedi ni bilo čuti.

V šmarni občini je gostinstvo nedvomno zelo pomembno, saj gre za tako znano podjetje kot je Rogaška Slatina. Toda razvoj gostinstva in turizma Rogaške Slatine, tako je bilo rečeno, je odvisen od investicijske izgradnje in vlaganja sredstev, da se ta panoga razširi, okrepi, tako za domač, kot tudi tuj turizem in seveda prvenstveno v zdravstvene namene. Ni moč trditi, da go-

stinstvo samo nima razumevanja za svoj razvoj, saj je recimo »Soča« v minulem letu vložila iz lastnih sredstev za obnovo svojih prostorov 6 milijonov dinarjev. Toda lastna sredstva so še premajhna in ko je podjetje vendarle izposlovalo kredit v znesku treh milijonov dinarjev za nadaljnjo obnovo, ga ni moglo dobiti, ker je vmes posegla gostinska zbornica. Ta je zadrževala komunalni banki, da ima to podjetje dovolj lastnih sredstev in da bo kredit koristneje uporabljen nekje izven občine. V poročilu sindikalnega sveta je bila grajana takšna metoda, toda zdi se, da premo ostro, kajti to bi lahko štel za enega izmed primerov, ko si razne zbornice in združenja laste zadnjo besedo pri dodeljevanju kredita pri razvoju posameznih panog, usmerjanju proizvodnje in podobno.

In tretja kritična pripomba je bila izrečena na račun zdravstvenih razmer v šmarni občini. Rečeno je bilo, da na področju, kjer prebiva okoli 32.000 prebivalcev, kjer je tako pomemben gostinski obrat, kjer se postopoma razvija industrija, premalo razvita zdravstvena služba, manjka zdravnikov, medicinskih sester in sploh zdravstvenih ustanov. Res tudi tega tako perečega vprašanja občni zbor ni mogel rešiti, toda hvalevredno je, da je nanj opozoril, kajti to bo moč urediti le s sodelovanjem vseh občanov in kolektivov.

Ob zaključku občnega zbora sicer niso sprejeli nekih posebnih sklepov, toda iz poročila in razprave bo moč izluščiti nalogo odbora za bodoče leto. To se med drugim okrepi delo zbora proizvajalcev, skrbeti za razvoj gostinstva in zboljšanja zdravstvenih služb na tem področju.

P. D.

IZ ŽIVLJENJA DELOVNEGA KOLEKTIVA »ISKRE«

Namesto rdečih cvetov

Na mizi ležijo zaprte knjige in knjižice, bilteni in poročila. Prepolni stolpci števil, odstotkov, dosežkov.

Leta 1950 je znašala vrednost proizvodnje 968 milijonov, 1958. leta 6504 milijone. Letos naj bi dosegla proizvodnja po planu deset milijard.

Leta 1950 je bilo v podjetju 1755, lani 3246 delavcev.

Leta 1958 je bila produktivnost dela 20-krat večja kot leta 1946.

Množica uspehov, polno naročje upov.

Na mizi ležijo sponkami speta poročila, na njih pa trdne, mirne roke predsednika sindikalne podružnice. Pogovor je zaključen.

To je »Iskra« v Kranju. »Skoraj bi pozabil. Podjetje je pred dobrim letom prevzelo patronat nad dvema solama.«

Epizoda, izsek iz te velike celote, iz tega tako razgibanega, rastočega življenja kranjske »Iskre«.

Pa povejte, tovariš predsednik, to povest. Povejte zgodbo o vaših dečkih in o vas delavcih in upravljavcih. Povejte kaj o tej prelepi zvezi, ki povezuje mladost vašega mesta z vami v obratih, o nalogah, ki pomenijo socializem. Povejte o tistih, ki bodo jutri prav kot zdaj njihovi očetje, matere in bratje stopili skozi vrata v »Iskro« kot novi delavci, inženirji, tehniki. Govorite o njih, ki vas bodo zamenjali.

Povejte zgodbo o tem, kako se družite z njimi.

»Na zimo, mislim na tisto lanko, so prišli dečki in deklice iz šole »France Prešeren« z veliko prošnjo. Dali nam boste nekaj odpadkov, so rekli, kak star stroj, ki ga ne potrebujete več in vam je mogoče celo v napoto. Radi bi si uredili delavnico. Učili bi se, med igro bi se navajali na delo.

Dali smo jim cel voz nam nepotrebnih reči, ker smo hoteli otrokom napraviti veselje, pa tudi zato, ker so se tisti deli potikali po naših delavnicah. Ničje jih ni uporabljal, v napoto so bili.

Lepega dne jih je nekaj prišlo k vratarju. Rekli so, da bi radi govorili s predsednikom sindikalne podružnice. Nekaj bi se zmejnili, so rekli.

Tisoč in še več besed so izgovorili, preden so dobila opisali svojo delavnico, ki so ji dali ime »Dobra volja«. Polne roke škatlic so imeli, rezljanih skrinjic, učnih pripomočkov. To so napravile njihove roke, ki so se že bolj navadile na delo.

Ob novem letu smo jim vrnili obisk. Skupaj z Dežkom

Mrazom smo jim nesli darila delavskega sveta in kolektiva »Iskre«. Zraven slaščic je bilo tudi nekaj smučarske opreme, sank, drsalk...

Tako se je počasi začela razvijati njihova delavnica in ob njej naše prijateljstvo. Spočetka so prihajali sramežljivo. Vrtarju so uradno napovedali svoj prihod, potem pa so samo mimogrede povedali, da hočejo k stricu Pavlu ali h komu drugemu, ki so ga potrebovali zaradi tega ali onega dela ali pojasnila, če se je kaj zataknilo v njihovi delavnici. Prišli so tudi v naše obrate. Od strani so si ogledali stroje, skrbno poslušali vsak odgovor in strokovnjaško prikimali s svojimi malimi, pametnimi glavami.

Vonj in dih tovarne jim je že segel v nos, kakor pravimo. To smo spoznali po široko razprtih obeh, po neštetihi, večkrat ponovljenih vprašanjih. Uh, ko bi se mogli potegniti, da bi čimprej dovolj zrasi, da bi se postavili k tem strojem!

Tako je skoraj neopazno minilo leto.

Spet je prišla zima, Dedek Mrz se je s prepolnimi sanmi ustavil pred njihovo šolo. To pot so dobili od delavskega sveta nekaj fotoaparatorov in celotno laboratorijsko opremo.

Na pomlad sa nam »uradno« vrnil obisk.

O, otroci, deklice in dečki, kakšna mladina! Vaš nastop nam je šel do srca. Sram me je bilo solz, pa sem videl — mnogi so jokali. Tega ne pozabiti. Se zdaj jih vidim: majhni in resni, v zlikanih oblekah, s pionirskimi rutami za vratom in z zastavo so se ustopili pred vrati v dvorano, kjer je bil letni občni zbor sindikalne podružnice. Potrkali so in vstopili s krepkimi, trdnimi koraki, kakor se spodobi za tak odred. In so rekli:

»Cestitamo vam za opravljeno delo. Mnogo uspeha želimo »Iskri«. Vam vsem, našemu Kranju. Vemo, kako si prizadevate, da imamo mi lepo šolo, zdravstveni dom, asfaltirane ulice, dovolj igrišč in parkov. Prizadevali si bomo, da se vam bomo oddolžili in vas dostojno nadomestili. Zahvaljujemo se vam. Po vsem mestu smo iskali rdeče nageljne,

da bi vam jih prinesli, ker vemo, da je to cvetica boja delavskega razveda. Pa jih ni bilo dobiti, zato vam poklanjamo cvetice, ki smo jih sami gojili.«

Dali so nam polna naročja lončkov in pločevinastih škatel, piskrčkov, v katerih je v njihovih sobah raslo to cvetje.«

Le droben dogodek v življenju velikega kolektiva.

Danica III

KONFERENCA OBSS MARIBOR-TABOR

Zbor proizvajalcev ne najde podjetij

Letošnja občinska konferenca sindikalnega sveta Maribor-Tabor je pomembna z dveh vidikov. Po priključitvi občine Ruše k občini Tabor je bilo potrebno izbrati novo sindikalno vodstvo in na podlagi dosedanjega dela obeh sindikalnih vodstev določiti načrt za bodoče leto.

Iz poročila in razprave je moč zaključiti, da so se sindikati uveljavili predvsem v večjih gospodarskih organizacijah. Občinsko sindikalno vodstvo je nenehno spremljalo delo zbora proizvajalcev in delavskih svetov, hkrati pa pomagalo sindikalnim podružnicam. Za pomoč je bila potrebna predvsem, kadar se je v podjetjih pri gospodarjenju zataknilo ali pa kadar odnosi med vodstvom in kolektivom niso bili najboljši, kot na primer v »Slikoplesku«, »Surovini« in »Majoliki«.

Videti je, da so delavski sveti skoro povsod, razen v trgovini in gostinstvu, dobro opravili svoje naloge. V nekaterih kolektivih so razpravljali o ustanavljanju obratnih delavskih svetov, ki za sedaj obstajajo le v večjih podjetjih kot v »Elektroprenosu« in »Gradisu«. Zal pa še tu le životarijo, ker so si centralni delavski sveti pridržali še vse pravice.

Ko je zbor proizvajalcev razpravljaj o družbenem planu, se je pokazalo, da so podjetja zelo ne-realno planirala dohodek za lani, saj je bil ustvarjeni bruto dohodek za milijardo in 300 milijonov višji od napovedanega. Na občnem zboru so grajali tako načrtovanje »z rezervo«.

Menili so, da se mora zbor proizvajalcev bolj zanimati za gospodarjenje podjetij, ne pa dati samo splošna navodila in priporočila. Občinsko sindikalno vodstvo meni, da je bolj ustrezno, če delavski sveti sami odločijo, katere komunalne objekte bi zgradili z lastnimi sredstvi, kot pa če se ta sredstva, določena po nekem ključu, zbirajo v občinskem skladu za negospodarske investicije.

Razen tega so priporočili vsem kolektivom v komunah, da čimprej dokončajo začetne rekonstrukcije, ker vsako zavlačevanje prinaša veliko škodo. Doslej so podjetja

tudi odločno premalo napravila za izobraževanje. Se v nobeni tovarni niso ustanovili centra za izobraževanje. Zato so delegati na občinski konferenci upravičeno obsojali »malomaren odnos« do tega vprašanja.

Poudarili so še, da mora novo sindikalno vodstvo poskrbeti, da se usposobijo sindikalne podružnice tako, da bodo čimbolj samostojno urejevale probleme, zlasti tiste, ki so sicer na videz drobni, vendar pa za posameznika življenjsko potrebni ter da bodo dokončevale in uresničevale utemeljene predloge svojih članov.

K. A.

KONFERENCA OBSS MARIBOR-CENTER

Odločajo mimo organov upravljanja

Na letni konferenci občinskega sindikalnega sveta Maribor-Center se je tokrat zbralo preko 200 delegatov. Ugotovili so, da so v večjih kolektivih organi upravljanja postali odločujoči organ, v manjših podjetjih, predvsem v trgovini in obrti pa se šele uveljavljajo. Obratni delavski sveti, ki jih imajo samo v MTT in LIP imajo še vedno le posvetovalno pravico. Dogaia se, da centralni delavski sveti ne upoštevajo njihovih predlogov. Ponekod tudi vodilni uslužbenci odločajo o važnejših vprašanjih mimo organov upravljanja, kot na primer v Hidromontaži, kjer strokovni kolegij sam ureja zadeve, za katere je pristojen delavski svet. Podob-

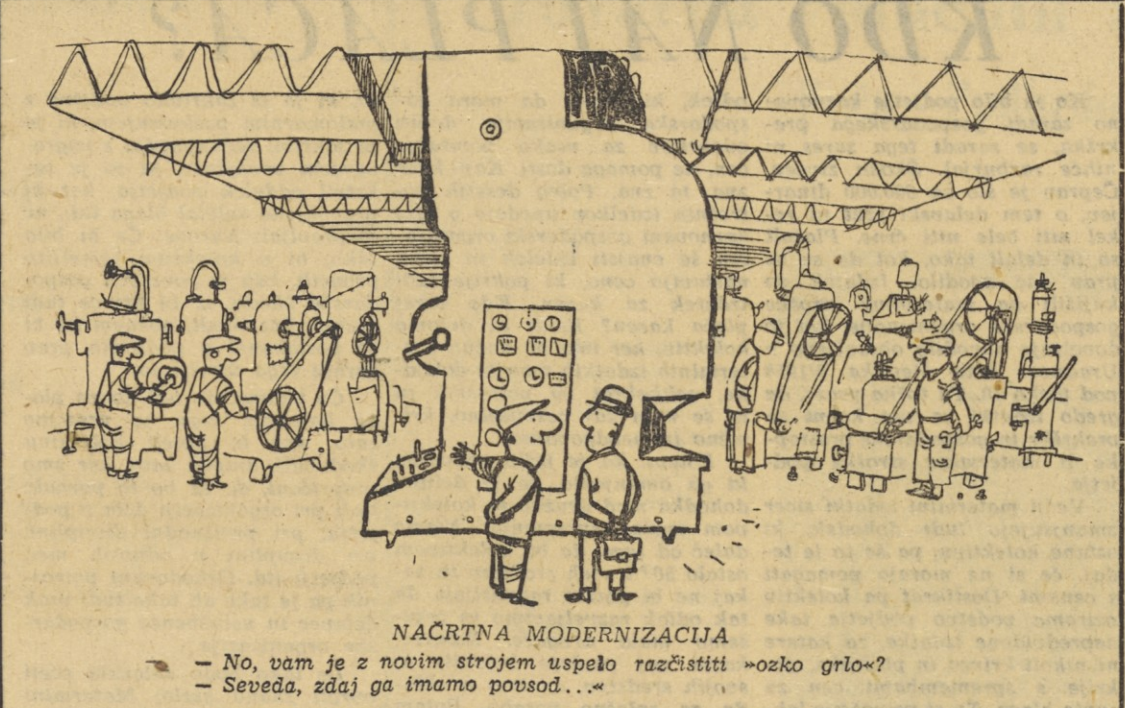
no je tudi v Lesnem kombinatu. Razveseljivo pa je, da sindikati vedno bolj sodelujejo s komunno pri urejanju skupnih problemov. Podjetja so prispevala 90 milijonov za gradnjo vrtcev, ureditve šol in drugih ustanov, pomagala pa so tudi s prispevki pri gradnji Centra strokovnih šol. Delavski sveti so tudi sklenili, da bodo sodelovali pri gradnji osrednje restavracije in namenili za to 50 milijonov dinarjev.

Nagrajevanje po proizvodnih enotah pa le počasi napreduje. Največ so za to napravili v podjetju »Mlin-testenine«. Tovarni lenpenke v »Čersaku«, »Zarji« in »Veletkanini«, drugod pa šele pripravljajo obračunavanje stroškov po obratih. Menili so, da bo tem predvsem zaostaja Hidromontaža, ki je eno največjih podjetij.

Zanimiva je ocena dela zbora proizvajalcev. Poročilo navaja, da občinski zbor proizvajalcev premalo ali skoraj nič ne razpravlja o konkretnih problemih v podjetjih, združevanju sredstev za gradnjo objektov družbenega standarda in premalo spremlja kako se ta sredstva uporabljajo. Članj občinskega zbora proizvajalcev bi morali obiskovati kolektive in se udeleževati se delavskih svetov. Tako bi bolje poznali probleme, o katerih bi potem na sejah razpravljali in sklepali. Na ta način tudi ne bi prišlo do tega, da bi zbor proizvajalcev razpravljaj samo o tem, kar pripravi za seje občinski upravni aparat.

Delegat MTT je govoril o potrebi sprostitve blokirane amortizacije v tekstilni industriji, ker od teh sredstev zavisi rekonstrukcija in modernizacija proizvodnje. Delegati DOZ in PTT pa so razpravljali o nujnosti decentralizacije upravljanja v teh ustanovah.

K. A.

NACRTRA MODERNIZACIJA

— No, vam je z novim strojem uspelo razčistiti »ozko grlo«?
— Seveda, zdaj ga imamo povsod...«

7 dni v sindikatih

Teden pred prvomajskimi prazniki je bil ves v znamenju priprav za proslavo tega praznika, ki so bile letos združene s proslavljanjem 10. obletnice obstoja delavskega samoupravljanja. Poleg tega so na sejah sindikalnih organizacij razpravljali tudi o drugih aktualnih vprašanjih.

Zlasti precej razprav je bilo okrog vprašanja delavskega upravljanja in volitev delavskih svetov. Tako je komisija za delavsko upravljanje pri OSS Celje skupaj s predsedniki občinskih komisij za delavsko samoupravljanje razpravljala o nekaterih nalogah v zvezi z volitvami DS ter o nalogah sindikatov pri ustanavljanju obratnih delavskih svetov, po katerih se je pojavila težnja v nekaterih kolektivih v zvezi z nagrajevanjem po ekonomskih enotah.

ObSS Celje je izvedel instruktazo za predsednike volilnih komisij za volitve DS. Posamezni udeleženci so zastavljali razna vprašanja s področja zakonitosti dela volilnih komisij. Medtem ko je bila v Celju udeležba zelo dobra, je bila na podobni instruktazi v Sočanju zelo slaba, zlasti kar zadeva večje kolektive. Komisija za družbeno upravljanje pri OSS Celje bo organizirala podobne instruktaze, pri vseh občinskih svetih na svojem področju.

O poteku priprav za volitve DS so razpravljali tudi na seji predsedstva ObSS Gorica. Med drugim so sklenili, da naj sindikalne podružnice predlagajo kandidatne liste za nove DS, o katerih naj razpravljajo delavci na predvolilnih sestankih.

Pred kratkim je bilo v Postojni posvetovanje s predsedniki sindikalnih podružnic, predsedniki delavskih svetov ter sekretarji osnovnih organizacij v podjetjih o vprašanju priprav in izvedb volitev novih delavskih svetov.

O nagrajevanju po učinku v gospodarskih in zadrudnih organizacijah kmetijstva ter živilske in tobačne industrije so razpravljali na seji tajništva RO sindikata teh strok. Ugotovili so, da je nagrajevanje po učinku sicer prodrljo v vse kolektive, da pa uvedba tega nagrajevanja odpira vrsto vprašanj, ki zadevajo predvsem neposredno vključitev vseh delavcev v upravljanje svojih organizacij. Poleg teh obstoja v kolektivih še vrsta vprašanj, od katerih so zlasti pereča vprašanja delovnih in življenjskih pogojev delavcev.

Na seji gospodarskega odbora pri RO kmetijskih, živilskih in tobačnih delavcev so sklenili organizirati področna posvetovanja predsednikov vseh sindikalnih podružnic o vprašanju nadaljnje izpopolnitve nagrajevanja po učinku. Poleg tega so sklenili, da bo gospodarski odbor sodeloval z Zbornico za kmetijstvo in gozdarstvo, Glavno zadrudno zvezo in Zavodom za napredek živilske industrije pri vseh ukrepih v zvezi z nadaljnjo izpopolnitvijo nagrajevanja v posameznih gospodarskih oziroma zadrudnih organizacijah.

Okrajni in občinski sindikalni sveti so razpravljali tudi o rezultatih oziroma ugotovitvah glede občnih zborov občinskih sindikalnih svetov oziroma o pripravah za občne zборе, ki še niso izvedeni.

OSS Celje je ugotovil nekatere pomanjkljivosti občnih zborov občinskih sindikalnih svetov na svojem območju. Da se te pomanjkljivosti ne bi v bodoče ponavljale, so sklenili, da ponovno obiščejo ObSS, ki še niso imeli občnega zbora, ter jih opozorijo na določene slabosti.

Na sejah sindikalnih organov so razpravljali tudi o raznih socialnih vprašanjih. Tako je komisija za ženska vprašanja pri ObSS Idrija obravnavala problem varstva otrok zaposlenih mater. Sklenili so, da naj predsednice komisij za ženska vprašanja pri podjetjih predlagajo na zasedanjih delavskih svetov, da se dodelijo potrebna sredstva za ureditev otroškega vrta.

DELAVSKA ENOTNOST
Ustanovljena 20. novembra 1942
List izdaja Republiški svet ZSJ za Slovenijo
Glavni in odgovorni urednik
MITJA SVAB
UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: DORNIK PETER, GASPERSIČ SONJA, MAVER MILAN, VOLJC JANEZ, TEHNIČNI UREDNIK: JANEZ SUSTER

O B M O R S K E P E R I P E T I J E

Izola. Na lahko vzvalovljeni morski gladini se poigrava srebro pomladnega dne. V parku se nekaj upokojencev prepušča blagodejni predsezonski toplini, preganja revmatizem in modruje kdo ve o čem.

»Stanovanjsko skupnost iščem.«

»Ma stara občina veste, kje je? Iščeste Čoka, tajnika?«

Vsevedno prikram postarnemu človeku, čeprav sta mi bila nekdanja občina in Čok španska vas. V mestu, ki šteje sedem tisoč ljudi, je že to veliko, da prvi, ki ga vprašaš, ve za stanovanjsko skupnost.

Voščila za občinski praznik

Čoka nisem dobila. Bil je na nekakšnem sestanku v Mestni hranilnici. Zato pa me je knjigovodja stanovanjske skupnosti, pravzaprav finančnega servisa, obsipal s številkami.

»Okoli 12 milijonov nas bo stala preureditev nekdanje Ljudske kuhinje, pleskanje, nova oprema, samopostrežni pult.«

»Kaj, da se kopljete v denarju?«

»Kje neki! Podjetja bodo dala. Tako smo se zmenili. Že podpisujejo pogodbe. Po 4500 dinarjev na delavca. V denarju, v prevozih ali opremi. Stanovanjska skupnost so njihovi ljudje, kdo drug?«

»Delamaris tudi? Svojo menzo ima.«

»Ta samo polovico. In Gradbenik prav tako. Da svojim delavcem ne zapreta poti v našo menzo. In njihovim družinam. Kaj se ve, kaj priinese prihodnost.«

»Da, prihodnost — enačba z devetindevdesetimi neznankami. V

O vodovodu in pozabljenosti

»V Sevnici mi je zelo všeč, le na nekaj se ne morem privaditi«, mi je zadnjič rekel znanec, ki se je pred meseci zaposlil v enem izmed sevnjskih podjetij.

»Vem, na kaj misliš, se je nasmehnil drugi. «Pa bodi kar brez skrbi, se boš že privadil ali pa pojdi za občinskega uradnika.«

Seveda, iz tega nisem mogel ničesar razbrati, le zdelo se mi je, da gre za dobro domačo šalo. Mi jo bosta povedala?

»Saj je že preneumno, vselej razpravljamo o tem, tako da že nihče več ne jemlje tega resno. Pa nas to pošteno moti.«

»Kaj vendar?« sem moral vprašati.

»Naš vodovod! Sicer smo zelo ponosni nanj, toda veliko se prejezimo zaradi njega. Vodo spuste šele ob tričetrt na sedem zjutraj, v vseh podjetjih pa — kot povsod — prično z delom ob šestih. Zvečer si moramo pripraviti vodo, s katero se naslednje jutro umijemo. Če pa jo slučajno žena pozabi natočiti, potem pač moramo zanemariti jutranjo higijeno. K sreči prično na občini — toda le oni v mestu — z delom od sedmih, tako da, lahko vsaj oni zjutraj uporabijo vodovod.«

»Za nas je to prevelik problem in nič ne kaže, da ga bomo znali urediti.«

Takšni pesimisti! Pa naj vodo spuste eno uro prej in jo zaprejo, recimo ob enajstih zvečer, namesto ob polnoči, ko že tako in tako vsi spijo in nihče ne potrebuje vode.

»To, to bi hoteli! Očitno pa tega ni mogoče doseči kljub temu, da je menda že vsak zaposlen Sevnčan doslej nešteto krat tako predlagal. Ljudje govore o tem tudi na širših sestankih, komunala pa molči, se pravi, vodovod je še vnaprej vsako jutro suh. Pripovedujemo to tudi občini, toda bojimo se, da bo občina tudi na to pozabila. Če bi enkrat tisti, ki odpira vodo, zaspal in še ob sedmih ne bi bilo vode... Morda bi to razburilo tudi koga na občini.« Mož je nemočno zmignil z rameni.

»Ce pomislite, da na občini skoraj poldrugo leto niso utegnili potrditi pravilnikov teh nekaj naših podjetij (na srečo veljajo brez tega!), kako naj bi se ubadali še z vodovodom in s tem, kdaj naj voda priteče iz cevi in kdaj ne!«

»Tu so vendar še zbori volivcev. Tam se lahko najlepše pogovorite o vseh težavah, predlagate svojim občinskim odbornikom to in ono, pa tudi na take reči jih lahko spomnite,« sem skušal nasvetovati.

»To že, toda na zbere volivcev pa pozabijo — Sevnčani. Pozabijo datum, uro in — dvorana ostane prazna...«

Pravzaprav bi moral s tem začeti. Toda res, to sta mi povedala šele na koncu pogovora. D. D.

težave imamo z mizarjema?« se je Čok obrnil h knjigovodji.

»Se ne, naj dokončam. V novi šivalnici bo vseh šest šivilj stalno zaposlenih.«

»Z mizarjema je tudi križ. V prvi sili smo si od njiju sposodili orodje. Menda sta nam zato hotela zrasti čez glavo. Na lepem se spomnita, da bosta popoldne delala »za se« v našem servisu. «Skobelnik in orodje ni vaše,« sta rekla. »Najemino plačujete samo za osem ur.« Morali smo jim črno na belem dokazati, da v pogodbi ni tako zapisano. Do tega, da bi delala popoldne in popoldne, pa ju nismo mogli pripraviti. Stavim glavo, da popoldne »fšuata« po Izoli. V starih hišah ne zmanjka dela. Ko se preselimo v nove prostore, bomo napravili red. Zakaj ne bi šli ljudem na roke? Če na občini lahko trikrat na teden uradujejo tudi popoldne, da delavci ne hodijo popoldne iz tovarne, bomo tudi pri nas prodrli. O, kar se obrtne delavnice tiče, imamo velike načrte. Šestnajst ljudi bo delalo notri. Od ključavničarjev do pleskarjev Hišni sveti pritiskajo na nas.«

»Ce boste delali z izposojenim orodjem, bodo še zmeraj težave.«

»Pozabil sem vam povedati, da nam bo Delamaris odstopil dva mi-

stroja, perice pa na domove. Moramo se znajti.«

Novi vzgojitelji

Izolski otroci imajo morja, sonca in svežega zraka na pretek. Zato so manjkral na dnevnem redu ožjih in širših sej stanovanjske skupnosti kakor vse drugo. Da ne bi prijatelji mladine napak razumeli. Tudi za otroško varstvo je dobro poskrbljeno. Novi otroški vrtec je odprt od šestih zjutraj do šestih zvečer. Če vsi gledajo na to, kako bi ljudem ugodili, vrtnarice pač ne morejo biti bele vrane. Razen tega je tudi Pionirski dom odprt od jutra do večera.

Kar je res, je res, stanovanjska skupnost se v to ne meša. Ni potrebno. Šolskim otroci se ubadajo delavci iz »Mehanotehnik«. Treba je misliti naprej, tovarna si sama vzgaja kadre v tem domu.

S tovarišem Čokom sva šla skupaj tja. Toda vrata so bila zaklenjena. V Izoli se začne nedelja v soboto popoldne. Skozi zaprta okna vsi ogledala stroje in nekakšne položene palice z kovinastimi nastavki, modele ladij, letal.

»Najbrž so tiste palice napravili za tovarno,« mi je pojasnil spremiljevalec. »Marsikaj naredijo zanjo. Vse pa dobijo pošteno plačano, kakor zaresni delavci.«

Za ta del mesta je Pionirski dom dovolj velik, toda v drugem koncu, tam ob morju, so otroci na slabšem. V župnišču so se prej znašli kakor stanovanjska skupnost. Kakih dvajset ali trideset otrok zahaja tja.

»Veliko več jih pa najbrž ni brez varstva, ali ne?«

»To pa ne drži. Otroci je kot lista v obeh šolah. Ne kaže nam drugega, kakor odpreti igrišče in zavetišče. Če ju dobro uredimo, bo to najboljša reklama in vaba. Prihodnje leto si lahko že oboje ogledate.«

Avtobus drvi proti Kopru. V daljavi se izgublja v sivino odeta silhueta stare in hkrati nove Izole, kjer občina, stanovanjska skupnost in podjetja že hodijo vstric. Sožitje sosese ni majhna stvar. V tem majhnem starodavnem mestecu ob istrski obali so veliko storili zanj. M. K.

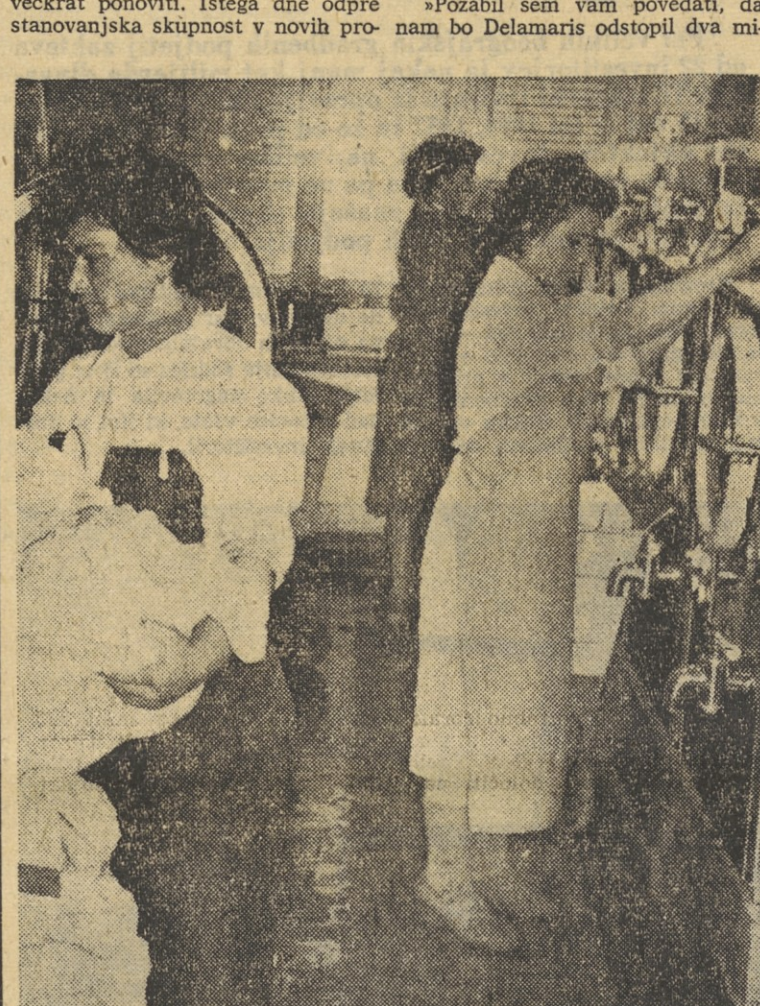
Ljubljani, Izoli, povsod. Rešuje jih soseska. V Izoli mogoče hitreje kot drugje, ker se ubadajo z njimi tudi v tovarnah. Tam, kjer je denar. Čeprav imajo lastnih skrbi čez glavo. Delamaris bo letos investiral 800 milijonov v nov obrat za izdelavo sadja in zelenjave v prahu.

»Se Ljudska kuhinja ni obnesla?«

»Ne. Sanitarno je imela zmeraj na grbi zaradi nehygieničnosti. Zaščitniki zdravja imajo svoj prav. Pokopali pa so jo pravzaprav trije milijoni deficitov.«

V svojo beležnico sem še na kratko zapisala: tri sto delavcev bo 1. junija prvič dobilo toplo malico. Lepo voščilo za občinski praznik!

Sicer pa bi morala ta zapisek večkrat ponoviti. Istega dne odpre stanovanjska skupnost v novih pro-

Pralni stroj je postal najpogostnejši in najpomembnejši gospodinj-ski pomočnik zaposlenih žena

stori še povečano šivalnico in posebej veliko servisno delavnico za vzdrževanje hiš. S pomočjo tovarn in občine, seveda. Veliki prostori pa v Izoli vsaj toliko pomenujajo kakor glavni dobitek v državnih loterijah. Novi tovarni »Mehanotehnik« in »Mala oprema« se širita. Siri se Delamaris. Za to pa ne zadoščajo samo novi stroji. Po novem zasluži v »Mehanotehniku« orodjar tudi 60.000 dinarjev na mesec. Več kakor direktor. In dober električar s tarifno postavko 18.000 dinarjev tudi trideset tisočakov. Marsikatera delavka pride z dvanajstih na dvajset tisoč, če je pridna. Zato Izola veliko hitreje raste po številu ljudi kakor po številu novih streh.

Drobno smetje

Med zrnjem zmeraj najdeš smeti. Čim drobnejše so, tem težje jim pride do živga.

»Ne mislite, da vse gladko teče. Denar že dobimo, denar, ampak ljudje, s temi imamo pa včasih velike križe in težave. Posebno s šiviljami brez obrti. Več kot štirideset smo jih našli v mestu. Obrtna zbornica jim gleda skozi prste, pa si pomagaj, če si moreš. Šestnajst smo jih pritegnili, ostalo jih je pa pet. Po tri mesece so mečkale doma eno samo obleko, zraven pa javno sušmarile. Na blagu ne piše, od kod je prišlo... Izgovorile so se, da ne utegnejo več delati za nas. Ravno danes smo zvedeli, da ima ena od njih kar dve pomočnici.«

»Ste vse to povedali na občini?«

»Šefa dohodninske uprave smo opozorili. Doslej ga ni bilo.«

»Postajamo oko postave,« se je vpletel v razgovor starejši prišlec, ki se mu je videlo, da je doma v prostorih stanovanjske skupnosti.

»Ivan Čok, tajnik.«

»In glavni motor stanovanjske skupnosti?«

»Plačani motor, volonterjev je pa veliko.«

Razgovor je postajal še zanimivejši.

»Pri načrtih pozabljam na človeške slabosti, potem se jih pa stežka oteparam. Ali si povedal, kakšne

zarska stroja. Sedem sto petdeset tisoč dinarjev nam prihrani s tem. Mislili smo kupiti kombinirko.«

Meža se širi

Novo nagrajevanje se pozna posebno v servisni pralnici. Okoli sto dvajset strank si je že pridobilo. Stroji ne zmorejo več dela.

»Koprška pralnica nam ne bo hodila več v zelje.«

»Tako je, z avtom prihajajo po perilo na dom. Dražji so kot mi, operje pa hitreje. Menda imajo tudi sušilni in likalni stroj, mi smo pa reveži v tem. Pa ne bomo več dolgo. Kupili bomo nov stroj za 15 do 20 kg suhega perila. In sušilnik. Letošnja deževna zima nam je odprla oči.«

»Kaj pa, če vas unese?«

»Nemogoče, že od januarja sem opazujemo, koliko umazanega perila gre v Koper in koliko ga moramo mi zavrniti, ker ne zmoremo, več kot toliko! Včasih morajo še šivilje k pralnikom ali pa k likalnim mizam, ker nimamo likalnega

Lahko bi zapisali, da so tako in prav nič drugače doumeli gospodarstveniki ob idilni Soči spodbudno misel, ki govori o združevanju sredstev za potrebe občine ali komune, za koristi obččanov.

Podjetja v Novi Gorici so združila 50 milijonov. Porabili jih bodo za dograditev ceste, ki bo povezovala Rožno dolino s Sempetrom. Delavski sveti v goriških podjetjih so znali oceniti koristi, ki jih bo imela občina od nove ceste in so zlahka odobrili iz svojih sredstev kakšen milijon za gradbena dela; tako

»Mi imamo že elaborat in prošnjo za investicije!«

»Mi smo zadolženi do vratu!«

Tako so deževala besede vse dotlej, da jih ni odločno zajezil dogovor gospodarstvenikov:

»Toda, tovariši, direktiva je pač direktiva! Če lahko združujemo sredstva drugod, jih bomo morali združiti tudi mi na neki način. Le poglejte naše sosedo v Novi Gorici, ti so se znali odrezati.«

Gospodarstveniki, direktorji raznih podjetij, so spet nekaj dolgih minut molčali. Ko pa je

Direktiva je direktiva

se je nabralo 50 milijonov združenih sredstev. Polovico od tega denarja bo občina podjetjem vrnila, ostanek pa so podjetja prispevala tako rekoč iz svojega žepa za ceno, po kateri bodo tudi sami vozili.

Primeri vlečejo!

Primer Nove Gorice je povlekel za seboj tudi občino ob Soči (tako jo pač imenujemo!), ki pa je ostala le pri formalni plati, to je — pri združevanju sredstev zaradi združevanja. Jasno in glasno so se dogovorili gospodarstveniki:

»Moramo združiti sredstva. Navada je takšna in lepo je to. Torej, kdo bo kaj dal, kdo bo več prispeval?«

»Tej ugotovitvi in temu vprašanju je sledila tišina, v kateri je kdaj v kdaj zaprasketala vžgalica. Končno je prodrli skozi gosto zaveso cigaretnega dima obotavljajoč glas:

»Ja, mi bi pravzaprav sami potrebovali še nekaj milijonov, saj veste...!«

To je bil nedogovorjen, a težko pričakovani znak za ostale glasove. Razlili so se kar drug čez drugega, drug drugemu so jemali besedo:

»Mi bomo gradili nov objekt in nimamo prebite pare v blagajni!«

v enem izmed njih le zmagala direktiva, ki je pač direktiva, so mu vsi v zboru pritegnili.

»No, ako je tako, bomo že dali kakšen tisočak!«

»Saj ne rečemo, mi bomo tudi primaknili kakšno malenkost, tako ubogi le nismo!«

»Gre za združevanje sredstev, temu pa nikakor nečemo oporekati!«

In so združili sredstva! Mirogrede, organizirano, disciplinirano. Nihče si sicer ni belil glavo z vprašanjem, kaj združevanje in komu v prid! To ni tako pomembno. O tem bodo verjetno razpravljali delavski sveti (v vseh podjetjih najbrž niti ne!) in vsak posamezen direktor bo že znal tako obrniti svoj prav, kar se tiče združevanja, da se bodo delavski sveti celo navdušili za združevanje, predvsem pa bodo umolknili pred direktivo, ki je pač direktiva.

Lahko pa tudi, da bo povsem drugače!

Da, v Novi Gorici grade z združenimi sredstvi ceno, ki bo v korist vsem podjetjem, pa tudi domačinom! Podjetja, ki so združila sredstva, vedo za kaj so dala denar!

D. K.

RAZGOVOR O DELU ZBORA PROIZVAJALCEV V KRANJU

Most med podjetjem in komuno

Pred časom je kolega v poročilu s seje ljudskega odbora v Kranju zapisal: »Proizvajalci so rekli — ne.« To je bil za tisti čas, ko so se občinski zbori proizvajalcev šele uveljavljali, pomemben dogodek. Od tedaj je minilo že precej časa in zanimalo nas je kaj misli o delu teh zborov sedaj član občinskega in okrajnega zbora proizvajalcev v Kranju Vili Tomat, tekstilni tehnik iz kranjske Tiskanine. V razgovoru je sodelovala tudi odbornica občinskega zbora proizvajalcev Milka Kovačeva.

»Nedvomno se zbor proizvajalcev vedno bolj uveljavlja. Sicer pa so nam dobre strani dela teh organov bolj ali manj znane. Dobro se mi zdi med drugim predvsem to, da razpravljamo in odločamo o razvoju posameznih panog gospodarstva v komuni. Rad pa bi povedal, kaj pogašam. Občinski zbor proizvajalcev bi moral po mojem mnenju predvsem več razpravljati o razvoju in problemih posameznih podjetij v komuni.«

»Na primer konkretno sedaj o težavah pri izpolnjevanju plana in s tem v zvezi o nedeljskem in nadurnem delu v Tiskanini in v drugih podjetjih tekstilne industrije v komuni,« je pristavila tovaršiča Kovačeva.

Dejala sta, da bi morali biti tudi dnevni redi za seje pripravljani bolj na temelju predlogov

odbornikov. Večkrat bi pred sestavljanjem dnevnih redov morali vprašati odbornike kateri problemi so po njihovem najboljši pereči in potrebni obravnave. Tako smo na primer na okrajnem zboru proizvajalcev sedaj sklenili, da bomo razpravljali o položaju tekstilnih podjetij nasproti ostalim panogam. Najbolj pa si želimo, da bi že prenehali s temi dolgimi dnevnimi redi. Ko bi le že odpadle tiste točke, ki so zgolj formalnosti, o katerih premalo vemo, da bi lahko o njih objektivno sklepali.« Potem sta kazala dnevne rede.

»No, na primer tu odlok o posesti psov, dalje razne zemljiške zadeve itd. Kaj naj rečem k temu? Takih stvari, ki jih ne poznamo dovolj je še mnogo. Obrazložijo nam, da so take stvari sestavljene na temelju zakonitih predpisov in je največkrat stvar prikazana, kot da je ni mogoče drugače urediti. Zboru proizvajalcev ne preostane drugega, kot da formalno glasuje o zadevi.«

Naslednjo pomanjkljivost vidim v ločenih sejah obeh zborov ljudskega odbora. Zdi se mi, da gre na škodo razprave po zborih to, da so največkrat skupne seje ljudskega odbora pred ločenimi sejami obeh zborov. Potem smo na ločenih sejah že utrujeni in se nam navadno tudi »mudi«.

Ko smo se menili o sodelovanju organov upravljanja v pod-

jetju in zborov proizvajalcev sta dejala, da bi se morali vsi člani zbora proizvajalcev iz podjetja udeleževati vsaj seje delavskega sveta. Zbori proizvajalcev bi morali v večji meri sodelovati s podjetji pri gospodarskem razvoju in uveljavljanju delavskega samoupravljanja.

»V tem smislu,« je nadaljeval tovariš Tomat, »bi morali tudi sestavljati družbene pane. Občine bi morale sestaviti plan na temelju plana posameznih gospodarskih organizacij in na temelju tega potem dalje okrajni plan. Žal se še vse preveč planira od vrha navzdol. Poglejmo samo naslednji primer. Delavski svet Tiskanine je po natančnih analizah predlagal za leto 2000 zaposlenih. Na občini so to število znižali. Delavski svet je ponovno razpravljal o tem in pri prvotnem predlogu vztrajal. Tako sedaj menda vodimo vsak svoje številke.«

Zbor proizvajalcev pa o tem ni razpravljal. Pri takih stvareh bi morali sodelovati z organi upravljanja v večji meri tudi sveti ljudskega odbora, v tem primeru na primer svet za delo. Skratka — pri sestavljanju planov bi morali bolj upoštevati mnenja delavskih svetov v podjetjih, ne pa da se predlog plana zagovarja za vsako ceno in da se utemeljene predloge kolektivov zavrača z izgovorom, češ da bo treba potem vse spremeniti in podobno.

Po drugi strani pa lahko opazimo, da postaja ljudski odbor vse bolj organ, kjer sodeluje vedno širši krog državljanov. Ko smo na primer sprejemali družbeni plan je na sejo ljudskega odbora prišla tudi delegacija s terena Planine in predlagala, naj se v letošnjem planu upošteva tudi izgradnja mostu čez Kokro. Občinski odbor je dobro utemeljeni predlog sprejel. Ali dalje — pred občinskimi sejami odborniki povedo svoje pripombe in pripombe volivcev na delo upravnih službencev.

Take oblike je treba še naprej podpirati in razvijati. Tako bo postala komuna organizacija, ki bo povezovala vse delovne ljudi v občini v takšno skupnost, kjer bodo vsklajevali svoje osebne koristi s koristmi skupnosti.«

LJ. KRISTAN

TEKSTILNO BLAGO

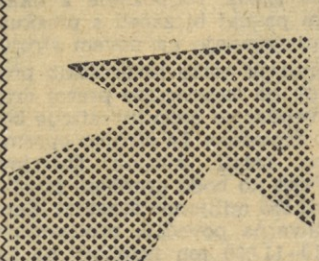
NA DEBELO IZ DOMAČE PROIZVODNJE IN IZ UVOZA V VELIKI IN PESTRI IZBIRI

LAHKO NABAVITE PRI

Veletekstil

TRGOVSKO PODJETJE S TEKSTILOM NA DEBELO

LJUBLJANA — NAZORJEVA 4

RAZGOVOR O NAGRAJEVANJU V KARTONAŽNI TOVARNI V LJUBLJANI Ekonomske enote obetajo še več

V Kartonažni tovarni v Ljubljani, ki zaposluje malone tisoč delavcev, so lani s pravilnikom določili nova načela v nagrajevanju. Delovna mesta so razvrstili po težavnosti v deset skupin.

V tovarni opažajo, da delavci odtlej žele delati na težjih delovnih mestih, in sicer predvsem na normiranih delovnih mestih. Teh je zdaj že 85 odstotkov, iščejo pa merila, kako bi po učinku nagrajevali še preostale delavce. Če namreč delavec dela na normiranem delovnem mestu, je nagrajen po najvišji ceni tega delovnega mesta, če pa opravlja režijsko delo, pa po najnižji.

Delavci v tovarni čutijo, da se je marsikaj že izboljšalo zgolj s kategorizacijo delovnih mest; da je vsak izmed njih, čeprav morda še ne po najbolj ustreznih merilih, že nagrajen za dejansko opravljeno delo. Temu v ilustracijo ugotovitev, da so se v minulem letu, v primerjavi z letom 1958 povečali osebni dohodki delavcev povprečno za 26 odstotkov in uslužbencev za 10,32 odstotkov. Povprečni zaslužek vsakega posameznika je bil lani 16.077 dinarjev; leto dni prej pa 12.975 dinarjev.

Navzlic omenjenim spremembam v nagrajevanju v podjetju razmišljajo še o izpopolnitvah, o uvedbi ekonomskih enot. Da bi vsi bolje domleli zakaj pravzaprav gre, bodo pripravili poseben seminar, na katerem se bodo pogovorili o sodobni organizaciji dela in poslovanja, o ekonomskih enotah in podobno.

In kaj sodijo o doseganju načina nagrajevanja posamezniki?

KATI PETRIČ, delavka v konfekcijskem oddelku: »Zdaj zaslužim več (največ 12.000). Mislim, da je dodatek za stalnost napak odmerjen, saj ga pridobiš že po letu zaposlitve v tovarni (500 dinarjev mesečno); po petih letih se dodatek poveča na 700 in po desetih letih na tisoč dinarjev! Kaj sem si kupila z mojim denarjem sprašujete? Predvsem varčujem. Ko bom

dobila novo stanovanje, bo treba poskrbeti za opremo, ki je zdaj zavoljo vlažnega stanovanja sploh ne kaže kupovati. Če bo potlej ko bomo imeli ekonomske enote, res tako kot slišim, bom te potrebe še lažje zadovoljila.«

AMALIJA BRAČIČ, dela pri tiskalnici. Njeno delovno mesto je uvrščeno v deseto, najtežjo skupino. Ne zdi se ji prav, da je delavec na normiranem delovnem mestu nagrajen z nižjo režijsko ceno, če stroj stoji ali če ga zaposlijo na drugem delovnem mestu, pa tega ni bil sam kriv. Skratka, pričakuje še boljše organizacijo dela.

FRANC ZEBIČ, strojnik pri avtomatu za izdelovanje cigaretnih škatic: »Ce bomo v okviru ekonomskih enot delavci res deležni tistega, kar bomo ustvarili in prihranili potem bo še bolje. Sicer pa se ne pritožujem. Lani sem zaslužil mesečno povprečno po 20.000 dinarjev, letos dobim tudi do 25.000 dinarjev. Preživljam ženo in tri majhne otroke. Zdaj, zaslužim več — še pred leti sem bil strojevodja na železnici — in tovarna mi je preskrbela stanovanje. Moja velika želja pa je moped. Nagrajevanje v okviru ekonomskih enot mi bo to željo, tako upam, uresničila. —mG

Sedanji način nagrajevanja v denarnih zavodih, ki je določen z zakonom o javnih uslužbencih, ne spodbuja nikogar k doseganju boljših rezultatov in k večji delovni storilnosti, saj so zaslužki ne glede na opravljeno delo določeni pretežno po strokovni usposobljenosti, službenih letih in delovnem mestu.

Denarni zavodi so vse doslej zmagovali nove naloge in povečani obseg poslovanja zgolj z zaposlovanjem novih moči. Z ničemer niso bili spodbujeni, da bi z boljše organizacijo in poenostavitvenjem dela, s strojno obdelavo gradiva ter z nagrajevanjem po uspehu dela izkoristili notranje rezerve, čeprav bi se tako znižali režijski stroški, povečali pa njihov dohodek. Glede na to, da je večina bančnih opravil že po naravi dela bližja poslom gospodarskih organizacij kakor pa ostalim javnim službam, je na dlani, da bi bilo lahko nagrajevanje v denarnih zavodih zasnovano na podobnih osnovah, kakršne veljajo v gospodarstvu. Skratka, gre za uveljavljanje nagrajevanja po rezultatih dela.

Podobno kot pred dobrim letom, ko so v gospodarskih organizacijah začeli široko razpravo o nagrajevanju po učinku dela, zdaj s podobno razpravo začinjajo tudi v denarnih zavodih, bankah, hranilnicah. Dosedanje razprave kolektivov in delo posebne medbančne komisije za proučevanje spodbudnega nagrajevanja uslužbencev po rezultatih dela, so že opozorile na nekatere predloge, kako bi v sedanjih pogojih, ko je še v veljavi sistem plačilnih razredov in položajnih plač, uveljavili spodbudnejši način nagrajevanja. Tako je ugotovljeno, da bi nagrajevanje po uspešnosti dela najprej lahko uvedli za vsa tista bančna opravila, ki jih je mogoče meriti: za posle plačilnega prometa, knjigovodstva, potrošniške kredite, daktilografske posle in posle mehanske obdelave.

Kako daleč so v denarnih zavodih z uveljavljanjem teh načel? Za zdaj sta ga v celoti prevzeli tiskarna in mehanografski oddelki (hollerith) centrale Narodne banke v Ljubljani. Glede ostalih bančnih opravil pa so v podružnicah Narodne banke in v nekaterih komunalnih bankah že vpejlali posebne evidence, s katerimi ugotavljajo obseg in učinek dela vsakega uslužbenca posebej.

itd. —, ko pride vsak dinar še zlasti prav. Po drugi strani pa podjetja s kurivom omogočajo obročno plačevanje (z 8% obrestmi). Če upoštevamo vse to, je zares gospodarno, če kurjavo kupujemo v poletnih mesecih! —mG

Skratka — pripravljajo podlago za določevanje in vrednotenje prav vseh obveznosti. Za nekatera knjigovodska dela so že na razpolago skoraj vsi podatki, ki so potrebni za določanje normiranih delovnih obveznosti za konkretna delovna mesta.

Ob prehodu na nagrajevanje po rezultatih dela bodo denarni zavodi dobro pregledali sistemizacijo delovnih mest. Gre namreč za to, da bi pri vsakem povečanju ali zmanjšanju obsega dela (določili ga bodo na podlagi sedanjega povprečja) sorazmerno povečali ali zmanjšali skupna sredstva za osebne dohodke usluž-

bencev. Ta načela naj bi veljala tudi v primerih, ko bi določeno delo opravljalo manj uslužbencev kakor je predvideno s sistemizacijo. Takrat bi med te uslužbenke razdelili vsa sredstva, ki so bila predvidena za tisto delovno enoto. Tako bi spodbudni način nagrajevanja prišel še bolj do izraza.

Kaj naj zapišemo o dosedanjih pripravah na uvedbo nagrajevanja po rezultatih dela v denarnih zavodih? Največ je vredno, da je prevladalo spoznanje, da je spodbudnejše nagrajevanje moč uveljaviti že v okviru sedanjih predpisov. Ko se bo nabralo nekaj izkušenj, bo še lažje predlagati boljše oblike in spremembe predpisov. Ob vseh pripravah, ki so zlasti v zadnjem času postale neverjetno živahne, je vzniklo nekaj vprašanj, ki imajo svoje korenine v centraliziranem bančnem poslovanju. Ljudje

bi radi vedeli, kdo bo na primer izdal odločbo o prehodu na nagrajevanje po učinku, kdo bo odobril tista sredstva, če bo manj uslužbencev opravilo delo vseh tistih moči, ki so predvidene s sistemizacijo itd.? Rečeno je, da bo Zvezni izvršni svet izdal posebne predpise, ki bodo konkretizirali nagrajevanje po uspehu dela, kar je sicer v načelu že urejeno s 70. členom zakona o javnih uslužbencih.

Po mnenju zveznega sekretarja za finance naj bi za »eksperimentiranje« določili največ dva ali tri denarne zavode v vsaki republiki, in sicer za razdobje šestih mesecev. Prvi denarni zavod v Sloveniji, kjer bodo poskusno uvedli nagrajevanje po delu, bo brččas podružnica Narodne banke v Kranju, ki je doslej že tolikanj izboljšala organizacijo dela, da zmore dnevno ažurno poslovanje. —mG

Neporavnane milijarde

Pet velikih beograjskih gradbenih podjetij zahteva od 22 investitorjev le nekaj manj kot milijardo dinarjev. Ti zahtevki izvirajo iz opravljenih, vendar ne plačanih del iz let 1958, 1957 in že od prej. Gre za več kot sto objektov. Investitorji na veliko uporabljajo te objekte, gradbena podjetja pa ne morejo dobiti plačila za svoje delo. Zahtevki znašajo skupno nad šestino obratnih sredstev teh petih podjetij.

Beograjska »preizkušnja« žal ni izjema. Dolgovi investitorjev izvajalcev gradbenih del — dejansko gradbeni operativi — povzročajo precej težav v gradbeništvu (in ne le v gradbeništvu) v vseh republikah. Štirim večjim makedonskim podjetjem dolguje

75 investitorjev nad pol milijarde dinarjev, kar je skoraj četrtina njihovih obratnih sredstev. Po posredovanju sodišča so si ta podjetja lahko zagotovila le nekaj nad polovico vsote, ki jim jo dolgujejo investitorji.

Na letošnji skupščini gradbenih podjetij Slovenije so prav tako opozorili na ta problem. Po podatkih Narodne banke — centrale za Slovenijo, ki je anketirala 50 gradbenih podjetij, so investitorji do 31. januarja 1960 leta dolžni le-tem 2.967.400.000 dinarjev. Pred letom dni je bilo neporavnanih računov za polovico manj. Gre za neplačana dela tudi iz leta 1957 in 1958. Investitorji so dolžni za dela, opravljena v teh letih, 75,5 milijona dinarjev. Iz teh podatkov je tudi moč razbrati, da so najbolj neredni plačniki stanovanjski skladi, splošni investicijski skladi in ostali družbeni investicijski skladi.

Podatki o beograjskih podjetjih so del ankete, ki sta jo izvedli Narodna banka FLRJ in Zvezna gradbena zbornica z namenom, da bi ugotovili stanje in odnose med investitorji in izvajalci gradbenih del. Anketa je zajela 22 gradbenih podjetij iz vseh ljudskih republik razen Črne gore. Pokazalo se je, da dolgujejo investitorji tem podjetjem dve milijardi in sto milijonov dinarjev. V resnici mora biti znesek znatno višji, ker je treba te vsoti pričeti še mnoge posamične zahtevke, nižje od milijona dinarjev, ter zahtevke od kupev materiala, od uslug itd.

Ker nima nihče podatkov o tem, koliko dolgujejo investitorji skupno vsem gradbenim podjetjem v Jugoslaviji, lahko le domnevamo s precejšnjo verjetnostjo, pri čemer jemljemo za osnovo to omejeno anketo, da so skupni dolgovi mnogo višji od dveh milijard dinarjev.

Samo po sebi se vsiljuje vprašanje, kako in zakaj to. Gradbena podjetja večinoma ne morejo realizirati svojih zahtevkov zato, ker investitor nima denarja. Ni povsem jasno, kako to, da se investitorji spuščajo v graditev, če nimajo dovolj denarja, in kako jim uspe skleniti pogodbe, za katere nimajo kritja, dejstvo pa je, da taki primeri niso redki. Delno odgovorna pa so tudi mnoga gradbena podjetja, ki sklepajo premalo natančne pogodbe — zaradi njih potem dolžnik zavlačuje plačilo — ter malomarno vodijo tehnično in drugo dokumentacijo svojih del.

Neko veliko beograjsko gradbeno podjetje je imelo v svojih knjigah zapisano, da mu investitor dolguje 15 milijonov dinarjev. Obrachunske postavke pa so pokazale drugačno podobo. Po njih je bilo le pet milijonov dolga. Sele po kolavdaciji del je prišlo na dan, da dolguje investitor gradbenemu podjetju 55,5 milijona dinarjev.

V drugem primeru je gradbeno podjetje zahtevalo od investitorja 174 milijonov. Investitor pa ni priznal tolikšne vsote. Zadnje besedo so imeli sodni strokovnjaki. Dolga je bilo dejansko le 74 milijonov. Sto milijonov je bilo torej bolj ali manj pripisanih.

Kaj takega se seveda ne bi moglo primeriti gospodarski organizaciji z urejenim poslovanjem in s potrebno evidenco.

Posledica neurejenih odnosov med investitorji in gradbenimi podjetji so ne le hude težave gradbenih podjetij — kar je samo po sebi umevno — temveč je to v določenem obsegu tudi širši gospodarski problem. Tisti dve milijardi, ki primanjkujejo skupno 22 gradbenim podjetjem, nastopata na drugi strani, pri investitorjih, kot neke vrste presežek brez kritja, ki ga ponovno vložijo in tako segajo čez okvir investicij to pa dražji graditev in prinašajo druge neprijetne pojave.

Z. S.

UGODNOSTI ZA POTROŠNIKE PRI NAKUPU PREMOGA

POLETI JE CENEJŠI

Onkraj žice se je oglašil razburjen možakar:

— Kaj si le dovolijo trgovci s kurivom! K nam na podjetje so poslali okrožnico, da lahko dobe člani sindikata v času med 1. IV. in 31. VII. premog s 45% popusta. Ko pa smo dobili v roke cenike, se je izkazalo, da je premog le za malenkost cenejši kakor sicer v prodaji.

Povprašali smo na upravi obeh ljubljanskih podjetij za promet s kurivom (KURIVO IN KURIVOPRODAJA), kaj je na stvari.

V obeh zatrjujejo, da gre za nesporazum. Res je, da so razposlali okrožnice za naročanje premoga. Toda v njih pravijo, da velja za nakup premoga v poletnem času regres; o popustu pa nihče ne govori. Pač, morda je to besedico, ki je zasejala zmedo, uporabilo konkurenčno podjetje. Tako vsaj se izgovarjajo na upravah obeh podjetij.

Tega primera niti ne bi omenjali, če ne bi dobili več prošenj za pojasnila, kaj je pravzaprav s popustom, oziroma regresom pri nakupu premoga v poletnem času. V pojasnilo tole:

Za premog veljajo tako imenovane proste cene. Oblikujejo jih tako, da so sedeti proizvodna cena, vsi transporti, stroški in marža prodajalca. Naj omenimo, da v Ljubljani zdaj velja tona velenjskega lignita (v kosih) po prosti ceni — 3780 din, trboveljskega premoga (kosovca) 6640 dinarjev, premoga iz Zabukovce (kocke) 7360 din itd. Po tej ceni plačujejo premog gospodarske organizacije. Za nadrobno prodajo premoga (za gospodinjstva) pa je bil lani zvezno uredbno na novo urejen regres. Ta zneske med 1. apr. in 31. julijem 45% popusta na prosto prodajno ceno, v ostalih mesecih pa 35 odstotkov. V poletnih mesecih je torej premog za gospodinjstva za 10% cenejši kakor sicer. Tako je zdaj v Ljubljani »gospodinjstva cena« velenjskega lignita v kosih 2079 din, trboveljskega kosovca 3652 din za tono itd.

Zakaj razlika v regresu? Odločili so praktični razlogi. Zdaj smo na primer navajeni, da kur-

javo kupujemo šele na zimo. Tako so zaradi sezonskega značaja nakupovanja preobremenjeni prav vsi: potrošniki, trgovci, proizvajalci in transport. Če pomislimo, da mora imeti gospodarstvo (z njim vred še šole, bolnišnice itd.) pri nabavah premoga absolutno prednost, postane razumljivo, zakaj potrošnik pride na jesen pri nakupu kurjave le težko na vrsto. Ni samo to, da mora dlje čakati, da dobi n. pr. moker premog, dogodi se tudi, da jeseni enostavno ne dobi tistega premoga, ki ga želi. Samo primer:

Trboveljski (zagorski) premog je pri dobrišem delu naših potrošnikov najbolj v čišlih. Prek poletja ga je moč dobiti, na jesen in pozimi pa ga ni, ker ga pač vsega pokupi industrija. Ljudje tedaj godrnjamo, da tega premoga v nadrobni prodaji sploh ni!

Kako naj bi se torej ravnali potrošniki? Trgovci s kurivom so ponovili svojo staro željo: naj ljudje naročajo premog v času od aprila do julija, ker je takrat najcenejši, v največji izbiri, boljše kakovosti kot v deževnih jesenskih dnehi in na dostavo ni treba čakati. Razen tega je velenjski lignit (pri vseh vrstah) v času od marca do konca avgusta še za 120 do 250 din cenejši pri toni. Toliko nižjo, poletno prodajno ceno določijo že rudniki.

Morda se bo komu zdelo, da tistih stotakov, ki jih bo prihranil na račun tega, da bo kupil premog poleti, nič ne izda. Vendar je takšno mišljenje napak. Kajti vsakdo izmed nas dobro ve, da se na jesen nagrmadi vrsta večjih nakupov — ožimnica, kurivo

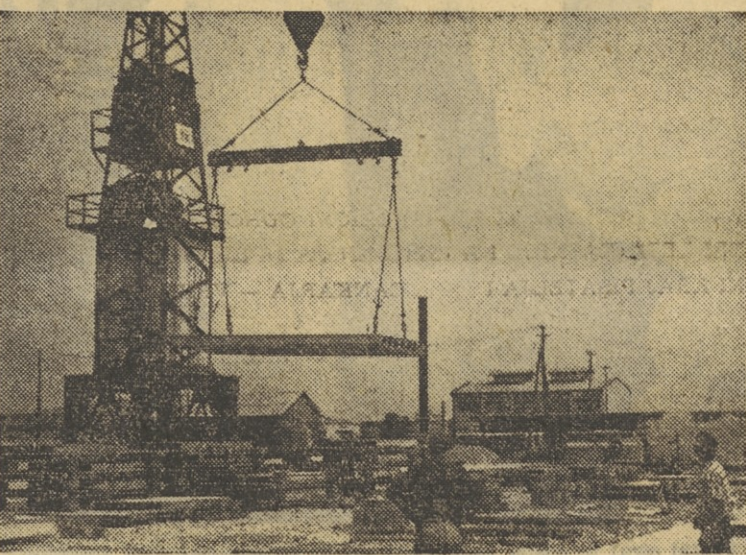
PO ZASLUGI PAPIRNICARJEV S KOLIČEVEGA KMALU DOVOLJ
DOMAČEGA KROMOKARTONA IN NADOMESTKA

ZA DINARJE NAMESTO ZA DEVIZE

Za potrebe naše grafične in papirne predelovalne industrije moramo letno uvoziti za milijon dolarjev kromokartona in kromokarton-nadomestka. Kakšen je pravzaprav ta karton? Za razliko od navadnega kartona, ki je z obeh strani enako gladek in iz ene same vrste papirne zmesi, je kromokarton (in nadomestek zanj) sestavljen iz več (najmanj iz dveh plasti; je z ene strani zelo gladek (s kredno plastjo — kromokarton, oziroma zelo satiniran — nadomestek), z druge strani pa hrupav. V praksi uporabljajo takšen karton za tiskanje kvalitetnih reprodukcij in razglednic, za potiskano ambalažo in v podobne namene.

Papirnica v Količevem kot edina naša tovarna že zdaj proizvaja kromokartonski nadomestek. Ker je proizvodnja prenamajna in ta izdelek zaradi izrabljenega kartonskega stroja ni najboljši, so se v tovarni odločili za gradnjo novega obrata za proizvodnjo kartona. Ko bo stekla redna proizvodnja, to naj bi bilo januarja prihodnje leto, skoraj ne bo treba več uvažati kromokartonskega nadomestka. Kasneje pa — če bodo naročili še dodatne naprave — tudi ne bo treba uvažati pravega kromokartona.

Z gradnjo so začeli pred letom dni. Montaža strojev je prav sedaj v zaključni fazi. Okoli 100 metrov dolgi kartonski stroj je težak »samo« 400 ton. V oddelku

naše gradbeništvu je pred velikimi nalogami. Ne samo, da bo moralo še graditi marsikakšno novo tovarno ali cesto, temveč bo treba poslej zgraditi tisoče novih stanovanj. Zato mora dobiti sodobno mehanizacijo in graditi s sodobnim materialom. Nekatera gradbena podjetja so že krenila na to pot

—mG

Ena ali dve?

V industriji usnja na Vrhniki imajo že dalj časa menzo. V njej dopoldne pripravijo nad 500 toplih malic za svoje delavce, popoldne okoli 175 kosil, od teh 75 za domače in 97 za druge abonente. Ker pa je na Vrhniki še več interesentov, si je stanovanjska skupnost prizadevala ustanoviti nov večji obrat družbene prehrane.

Razumljivo je, da se je marsikdo na Vrhniki, ko je slišal o tem, vprašal, ali je res smotrno ustanovljati novo menzo, ko pa je že ena. Zato je tudi občinski ljudski odbor predlagal vodstvu tovarne, da bi s 1. aprilom stanovanjska skupnost prevzela menzo z vsem inventarjem in prostori, ki so potrebni za njeno nemoteno obratovanje.

V tovarni so se s tem strinjali. Že sami so računali, koliko jih vse to stane: obresti, amortizacije stavbe, droben inventar, osebje... Ugotovili so, da vedno kosil pripravljajo za člane drugih kolektivov in kosila bremenijo stroške za topli obrok. Že večkrat pred tem so posredovali pri drugih podjetjih, da bi nekaj prispevali za prehrano svojih delavcev. Izdelali so celo kalkulacijo, da bi videli, kakšen prispevek bi bil potreben, da bi lahko hrano pocenili. Na dopis 14 vrhniškim podjetjem so dobili le 2 odgovora — da bodo delavski sveti razpravljali o tem. Celó posredovanje na zboru proizvajalcev ni dalo nobenega rezultata.

Toda 1. april je minil in dopisi še vedno romajo iz občine v usnjarno in nazaj.

Prišlo je namreč do nesogla-

sij. Stanovanjska skupnost je zahtevala tudi prostora poleg menze, ki ju je tovarna hotela obdržati, ker je v enem sejna soba delavskega sveta, v drugem pa sindikalna dvorana. Vodstvo tovarne se s tem ni strinjalo.

Končno so vendarle določili komisijo, ki je ugotovila vse "tehnične" možnosti za predajo menze. Zedinili so se, da bodo stavbo z vsem inventarjem (razen tistega, ki ga potrebujejo za pripravljavanje toplega obroka in del opreme za svoje prostore) odstopili stanovanjski skupnosti. Tovarna bo plačevala najemnino za svoja prostora. S predlogom so seznanili kolektiv, ki pa se na sestanku ni mogel kar na hitro odločiti. Razpisali so anketo in ta je pokazala: 344 glasov za eno samo menzo, v kateri bi se hranili vsi vrhniški delavci, 168 pa za obstoj dveh, to je tovarniške in nove, ki bi jo osnovala stanovanjska skupnost.

Kolektiv se je torej odločil v prid stanovanjske skupnosti. Zato je delavski svet (na zasedanju je bil prisoten predstavnik občine) odobril delo komisije, vendar je predlagal, da "nova" komisija oceni vrednost drobnega inventarja, ki bi ga naj stano-

vanjska skupnost "kupila" od tovarne. Opozoril je, da so samo letos izdali 230.000 dinarjev za nove prte, in bi bilo prav, da dobe že za to neko odškodnino, ko ostalo poklanjajo. S posebno pogodbo pa si hoče delavski svet zagotoviti prej omenjena prostora.

Clovek bi pričakoval, da bodo temu sledile samo formalnosti in, da na Vrhniki že imajo obrat družbene prehrane. V resnici ni tako. Delavski svet je medtem zvedel, da misli stanovanjska skupnost čez poldrugo leto preseliti menzo v prostore sedanjega doma JLA, ker bo do tedaj že zgrajen nov. Kaj bo potem s stavbo osrednje menze? Ali jo bodo vrnili tovarni? Kaj, če bo po tej spet potrebna posebna tovarniška menza; ali jo bodo morali znova opremljati?

Spet so poslali dopis na občino, v katerem prosijo za pojasnila. Hkrati so med drugim zahtevali zagotovila, da bo nova menza pripravljala toplo malico tudi za njih.

Odgovora z občine še ni. Medtem bo april že minil in v usnjarniški menzi bodo takrat odpovedali vsem abonentom, ki niso zaposleni v industriji usnja. Če bodo res uresničili ta sklep delavskega sveta, bodo ostali brez možnosti za prehrano še tisti, ki so doslej lahko kosili v njej. Ali lahko ti delavci upajo, da bo do takrat odprta nova menza ali pa sedanja spremenjena v obrat družbene prehrane? Zato je toliko bolj nerazumljivo vse to za vlačevanje.

D. D.

Trgovski dom na Cečovju na Ravnah

KRIŽEM PO RAVNAH NA KOROŠKEM

Hiter razvoj

Kdor se pripelje v mesto z vlakom, se z njim najprej seznanja na postaji, kjer izstopi. Stopil sem z vlaka in se znašel na ravnemskem »kolodvoru«. Morda je prav to postajno poslopje najbolj zgovoren dokaz naglega razvoja Raven. V Ravnah je razvoj šel tako hitro, da je ponekod prehitel in ga na nekaterih področjih niso mogli dohajati. V Ravnah se je vse spreminilo, le postaja je ostala takšna kot je bila. Poudariti moram, da je ravnanski »kolodvor« le lesena utica — pisarnica postajenačelnika in nekaj kvadratnih metrov čakalnice s tremi klopmi, pred njo pa en sam tir. Včasih je bila to dovolj velika postaja, za današnje Ravne pa je mnogo premajhna.

Imam pa v mislih poln peron ljudi, ki jih je več kot na kakšni veliki postaji in ki sedijo na travi po pobočjih hriba tik nad tistim edinim tirom ali se naslanjajo na ograjo okoli železarnice, ko čakajo na vlak...

Da, tu je železarna, v kateri dela čez 2000 delavcev, ki bodo letos izdelali za več kot 12 milijard dinarjev izdelkov, in katerih jeklo slovi po vsej državi. In ta železarna je spremenila Ravne v lepo mesto, ki je že zdaleč zasenčilo staro koroško središče.

Železarna pa se širi. Zgradili bodo novo valjarno in ni Ravenčana, ki bi se ne navduševal nad tem, kajti potem bodo še bogatejši in to bo samo kraju v prid. Že zdaj so povprečni mesečni zaslužki zaposlenih v železarni (23.500 dinarjev) najvišji v mariborskem okraju, razen tega pa je železarna zgradila (sicer pa: kaj v Ravnah niso zgradili železarji!) tri stolpnice, vrsto manjših blokov, restavracijo (pametno so jo spremenili v obrat družbene prehrane, samo na kosilu imajo čez 400 abonentov) in kavarno, ki bi bila še Ljubljani v ponos, trgovski dom, grade gasilski dom in spet novo stanovanje, katera Ravenčani ne opremljajo nič manj lično in sodobno kot v velikih mestih.

Zato njihova postaja deluje tako kontrastno in nehote spominja prebivalce Dravske doline na postajico v Fali tik elektrarne, ki so jo ves čas stare Jugoslavije osvetljevali s petrolejko. Nekateri sodijo, da je postaja stvar jugoslovanskih železnic, ki bi morale postaviti novo poslopje. Toda tudi postaja zadeva občino. Z razumevanjem občine in železnic in seveda s skup-

nimi sredstvi, bi v Ravnah najprej prišli do nove postaje. Tako kot nekateri kraji ob dolenski prog, ki so že ubrali to pot pri graditvi postajnih poslopj.

Ravenčani imajo še druge probleme. Kolikor morejo jih sproti rešujejo. Omenil sem že, da imajo trgovski dom. Lepo poslopje in trgovine v njem so kar lepo založene. Toda še vedno imajo težave s prekrbo mleka in mesa, včasih tudi zelenjave. V teh krajih pa ni pogovjev za kak večji razvoj poljedelstva, toda za razvoj živinoreje so ugodni pogoji. Železarji so bili spet med prvimi, ki so priskočili občini na pomoč s sredstvi, da bi postavila na noge kmetijsko posestvo z 200 glavami goveje živine. Govore pa tudi o načrtih za kurjo farmo.

KJE BODO ZAPOSILILI ŽENSKO

Nepričakovano pa so se srečali še z enim problemom, ki jih je presenetil, a jih ne bi smel. Tudi žene železarjev (in drugih) ter njihove hčerke bi se radi zaposlile. Toda kje? V kraju imajo samo težko industrijo, ker je malo delovnih mest za ženske. Tista delovna mesta, ki so bila primerna zanje, so že zdavnaj zasedena. Na takšna podjetja, ki bi lahko zaposlovala pretežno ženske, ki jih je v dolini Meže veliko nezaposlenih, pa doslej niso mislili. Šele zdaj bodo (tako občinski ljudski odbori kot družbene organizacije) začeli zbirati podatke o tem, da bi videli, koliko nezaposlenih žensk je pravzaprav v kraju, ali morda že imajo kakšne kvalifikacije in kako bi jih bilo moč zaposliti. Anketirali bodo tudi tovarni lepence in pil in lesno-predelovalno podjetje, v katerih bi najbrž lahko zaposlili več žensk. Morda bi lahko razširili kakšen obrat v teh tovarnah in na osnovi, ki jo že imajo, pričeli proizvajati še kakšne druge izdelke. Nekateri predlagajo ustanovitev tovarne za izdelovanje lesne embalaže (ker imajo v okolici dovolj surovin), v kateri bi lahko dobile zaposlitev ženske. Uresničitev te zamisli pa terja večje investicije, še bolj pa so pred tem potrebne tehtne gospodarske analize (o potrebah trga itd.). Problem zaposlovanja žensk vsekakor obstoja. Dovolj pove podatek, da je v ravnanski občini med zaposlenimi precej manj žena kot povprečno v mariborskem okraju, kjer je med zaposlenimi 32% žena, v ravnanski občini pa le 23 odstotkov. Prav tako

so že ugotovili, da je veliko deklet, ki so končale osemletko, niso pa nadaljevale študija, po več let doma, preden dobe zaposlitev.

To je zdaj glavna tema pogovorov v ravnanski občini. Prvi korak k rešitvi tega vprašanja je poziv družbenih organizacij, da bi podjetja sprejemala tudi ženske v razne tečaje za kvalifikacije, katerih je v Ravnah toliko, toda le za — moške, in bi lahko tudi na ta način ženske marsikje nadomestile moške, še posebej, ker morajo slednje, kot pravijo v Ravnah, »uvažati«. Hkrati z zaposlovanjem žena pa bodo morali v Ravnah bolj skrbeti za zaposlene žene, posebno, ko bo le-teh še več. Organizirati bodo morali varstvo otrok in druge ustanove za pomoč družini (pralnice, šivalnico — v kateri bo spet nekaj delovnih mest za ženske).

Kakšne uspehe bodo pri tem imeli, pa bo pokazala bližnja prihodnost.

Pred kratkim so železarji prinesli domov skupaj z mesečnim zaslužkom tudi listič, ki jih opozarja na varnost pri delu, hkrati pa obvešča, da bodo letos vsi, ki se ne bodo ponesrečili, dobili za nagrado standardne čevlje z ojačano kapo. V vsaki ravnanski družini so že planirali, da bo letos prišel v hišo tudi ta par čevljev. Ker pa Ravenčani vestno izpolnjujejo varnostne predpise in so že zelo omejili nesreče pri delu, sem prepričan, da pričakovanja niso nerealna. V železarni hočejo tudi letos ostati na prvem mestu glede varnosti pri delu.

SPORT IN OBČINA

Tiste dni, ko sem hodil po Ravnah, je nič manj kot 400 ravnanskih železarjev teknovalo v kegljanju. Samo v jeklarni so sestavili petnajst ekip. K tekmovalju pa so pritegnili tudi takšne, ki so tokrat prvič zalučali krogle. Vsi ti začetniki pravijo, da jim je ta sport kar všeč in bodo še večkrat sodelovali. Najbrž se bodo po Ravenčanih začeli zgledovati tudi Mežičani, kajti tudi oni imajo ogledniške, toda žal zaklenjeno, ker — ni zanimanja.

Ob tem tekmovalju pa so se Ravenčani nehote spomnili, da so lani dali enodnevni zaslužek za zgraditev otroškega in športnega igrišča. Zdej nihče ne ve, kje je tisti milijon in še nekaj čez in za kaj so ga porabili na občini. Morda bodo znova o tem spregovorili na zboru volivcev, toda prej se bodo morali pomeniti o slabi udeležbi Ravenčanov na zborih volivcev. Ne vem, če je popolnoma res, da se o vseh važnejših starih pogovorijo v železarni, ostalo pa da naj bi bila stvar občine. Navadno skličejo zbor volivcev za vse prebivalce Raven. Menda je boljši predlog, da bi naselje razdelili na dva dela. Prebivalci Cečovja (novega dela Raven) bi se gotovo raje pomenili o svojih problemih, ostali pa spet o svojih, ki zadevajo samo njih.

To so problemi, ki jih je prinesel tako nagel čas. Toda kar Ravenčani imajo, vse so ustvarili z lastnimi sredstvi. Zato so prepričani, da bodo naredili še tisto, česar nimajo.

Tako upajo tudi uslužbenci občinskega ljudskega odbora, da bodo dobili še nekaj telefonov. Na občini imajo samo dva, zato pa se jih vsi branijo. Ni težko ugotoviti zakaj: srečneže mora po ves dan tekati po sobah in klicati uslužbence k aparatu.

Toda, pravijo, pomanjkanje telefonov ali neugledna postaja nič ne pomeni. Tudi to pride na vrsto. Glavno je, da Ravne napredujejo.

DANILO DOMAJNKO

DNE 6. MAJA 1942 JE BIL MNOŽIČNI ODHOD V NOV, TRI LETA KASNEJE NA ISTI DAN PA JE BIL ROJSTNI KRAJ PISATELJA IVANA CANKARJA — VRHNIKA

OSVOBOJEN

Ta dan je izbran za občinski praznik Vrhnike

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ČESTITAMO VSEM OBČANOM Z ZELJO, DA SE V BODOČE STOPAJO PO POTI, KI JO JE ZAČRTALA NAŠA PARTIJA

- OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI ODBOR ZVVI
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI ODBOR RK
- OBČINSKI KOMITE ZK
- OBČINSKI ODBOR SZDL

- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI ODBOR ZROJ

Čestitkam se pridružuje:

- Lesni obrat KZ Vrhnika
- »LJUBLJANSKI VRH«

V sredo, 4. maja, okoli 9. ure se je za stotinko sekunde odprl fotoreporterjev objektiv in na celuloidnem traku je ostala ta slika iz čakalnice Zavoda za zdravstveno varstvo študentov v Ljubljani. Precejšnja gneča, ali ne? Seveda, kajti za 8000 študentov ima njihova zdravstvena ustanova res premalo prostorov, pa tudi premalo zdravstvenih delavcev. »Morali bi priti pred sedmo uro,« so rekli fotoreporterju, »takrat je bilo tu kot v škafliči sardin!« — Toda, če so že tako dolgo študentje in zdravstveni delavci) shajali tako, bodo zato tem laže potrpežli še

nekaj časa: Upravni odbor zavoda je že razpravljal o novih prostorih, sklenil štipendirati nekaj novih moči, ki naj bi zdravili v bodočih novih prostorih. Za le-te pa so načrti že v delu. Nadzidali bodo eno krilo Poliklinike v Njegoševi ulici in tam bo dovolj prostora za vse ustanove, potrebne za zdravstveno varstvo študentov. Kaže, da bodo potrebna sredstva na razpolago. Torej — še dobro leto potrpljenja in tudi tu bo bolje. (Foto: Marjan Ciglič)

IZ PODJETIJ IN OBČIN

Letos 2,2 milijona ton lignita

V velenjskem rudniku lignita so meseca marca nakopali 195.000 ton lignita. To je največja mesečna proizvodnja, ker obstaja rudnik. Februarja pa so nakopali 188.000 ton premoga. Tako lep rezultat je pripisati izredno visoki storilnosti v tej jami in veliki prizadevnosti rudarjev. Letos nameravajo nakopati 2,2 milijona ton lignita. V. S.

Pet novih strojev v industriji usnja na Vrhniki

Prejšnji mesec so v industriji usnja na Vrhniki dobili pet novih strojev, in sicer dva stroja za odmaščevanje kože, stroj za brušenje kože, stroj za čiščenje ščetin in stroj za striženje ščetin. Najbolj dragocena sta stroja za odmaščevanje kože, ker bodo z njima popolnoma odpravili ročno delo pri odmaščevanju, ki je bilo doslej najtežje delo v industriji usnja na Vrhniki. Hkrati pa bodo z njima lahko povečali proizvodnjo za 33 odstotkov.

Ukinili so akorde

Občni zbor sindikalne podružnice LIP Ribnica je pokazal, da je podjetje doseglo v preteklem obdobju lepe proizvodne uspehe. Žal se z uspehi ne morejo pohvaliti pri nagrajevanju. Uvedli so akordni sistem nagrajevanja, ki pa so ga že pred koncem leta ukinili, ker so nekateri starejši delavci dobivali manjšo plačo kot mlajši. Zato so uvedli točkovanje, vendar tudi s tem niso bili vsi zadovoljni, ker so menili, da morajo nekateri delati na račun drugih. Posebna komisija je nato sestavila nov predlog, o katerem so razpravljali tudi na občnem zboru in sklenili, da bodo uvedli nagrajevanje po učinku. Odločili so se, da bodo ta sistem priredili tako, da bo vzpodbujal člane kolektiva tudi k znižanju proizvodnih stroškov in prihranku na materialu. V. D.

Prvo četrtletje za 6% več

Četrtletni plan Zelezarne Jesenice je kolektiv presegal skupno za 6%, kar pomeni 13.960 ton izdelkov. K temu uspehu sta največ prispevali ekonomski enoti topilnice in valjarne, medtem ko je bila proizvodnja v predelovalnih obratih pod planom, predvsem zaradi pomanjkanja dobrega vložnega materiala. Tako so jeseniški železarji ustvarili 8 milijard 66 milijonov dinarjev, kar je za 837 milijonov več kot v istem obdobju lani. S. T.

Železarji dobijo nov camping

Letos so se začeli jeseniški železarji že zgodaj pripravljati na odhiti, ki jim je tako potreben. Tega se zaveda tudi uprava podjetja, organi delavskega samoupravljanja, ki so omogočili sindikalni podružnici z ustreznimi dotacijami ureitev novega campinga na srednjem Jadranu. Idealna lega zemljišča in lične weekend hišice bog nudile več kot 750 železarjem letovanje v Kaštelu Lukšiču pri Splitu. Že po prvih prijavah kaže, da se člani kolektiva zanimajo za nov tabor, ki bo lahko precej razbremenil Dom kovinarjev v Crikvenici. S. T.

V Radovljici najmanj bolnikov v kranjskem okraju

Na Bledu je bilo pred nedavnim V. redno zasedanje skupščine OSZS podružnice Radovljica. Na skupščini so razpravljali o delu podružnice in samoupravnih organov v preteklem letu, o zborih zavarovancev itd. Medtem ko je radovljiška podružnica leto 1958 zaključila s preko 20 milijoni primanjkljaja, je lani ustvarila presežek v znesku 9.399.000 dinarjev. Lani so namreč preseli dobrih 48%, izdatke pa je za 26%. Ugotovili so, da je bil odstotek bolnikov na območju OSZS Kranj v preteklem letu v radovljiški podružnici najnižji, saj znaša okrajno povprečje 4,77%, pri radovljiški podružnici pa le 4,49%.

V »Jelovici« bodo volili 13. maja

Delavski svet lesnega kombinata »Jelovica« v Skofji Loki je na zadnjem zasedanju razpisal volitve za novi delavski svet 13. maja. Razpravljali so o poročilu delavskega sveta v njegovih dvoletni delovni dobi. Razvidno je, da je podjetje od leta 1957 povečalo proizvodnjo za 24% pri manjšem številu delavcev. To je posledica povečanja storilnosti in stimulativnega nagrajevanja, saj je 72% delovnih mest nagrajevanih po delovnem učinku. Sistem nagrajevanja vneskozi izboljšuje. S strojnimi obratovanjem osebni dohodki na IBM strojih pričajo delavci dobiti razumljive obračunske liste, tako da lahko kontrolirajo obračun in ugotovljajo učinek po posameznih operacijah, kar dobro vpliva na povečanje storilnosti. Podjetje je v zadnjih letih zgradilo 20 stanovanj, sodelovalo pri uredu doma oddala v Stranjanu, uredu dila menzo in izboljšala o delovne pogoje v delavnicah, kjer so montirane odesalne ter topline naprave. Letos nameravajo proizvodnjo še povečati, tako da bi 466 zaposlenih ustvarilo nad 1 milijardo celotnega dohodka. O. M.

Nove plasti premoga

Letošnji proizvodni plan rudnika rjavega premoga v Kanižarici predvideva, da bodo nakopali 70.000 ton premoga. Doseženi uspehi v prvem tromesečju kažejo, da bo kolektiv svojo nalogo, če ne bo kake nepredvidene ovire, lahko izpolnil. Pri tem v veliki meri pomaga sindikalna podružnica, ki se trudi predvsem, da bi znižali neupravičene izostanke ter da bi povečali proizvodnjo in storilnost dela. Za mlade ljudi, ki prihajajo v delovni kolektiv, so organizirali posebne tečaje, kjer se seznanjajo z delovnim procesom in proizvodnimi uspehi. Razen tega jim pomagajo tudi kopači. Na pobudo sindikalne podružnice so ustanovili tudi izobraževalni center, ki je priredil vrsto predavanj in tečajev.

Kanižarski rudarji so letos namenili za rekonstrukcijo preko 200 milijonov dinarjev. Ker so geološke raziskave pokazale, da je premoga precej v tem kraju, pričakujejo, da se bodo vložena sredstva kmalu bogato obrestovala. V. D.

Nova mlekarna v Kočevju

Prebivalci Kočevja so za 1. maj dobili novo mlekarino. Prvi maj so praznovali tudi po vseh delovnih kolektivih v Kočevju in Ribniški dolini. V Ribniški dolini pa so v počastitev tega praznika odprli turistično postojanko na Grmadi. D. V.

Precej mladih ljudi je letos prvič oddalo svoj volilni glas za člane organov upravljanja v podjetjih. Nedvomno je bil to zanje pomemben dogodek. Tudi mlada delavca v kamniškem podjetju »Stol« Tone in France sta letos prvič volila delavski svet. Za koga sta oddala svoj glas? Prav gotovo v prvi vrsti za mlade kandidate — člane kluba mladih proizvajalcev.

Seminarji v škofjeloških podjetjih

V tovarni klobukov »Sešira«, gojenjski predilnici in Jelovici v Skofji Loki so bili v aprilu seminarji za mojstre in predelavce, ki jih je obiskovalo 70 delavcev. Razpravljali so o položaju podjetja v komunah, o uvajanju novih delavcev na delo, o medsebojnih odnosih v podjetju, varnosti pri delu, zakonu o delovnem razmerju, o organizaciji dela itd. Udeleženci seminarja so želeli, da bi s takimi seminarji še nadaljevali. M. O.

Rekordi železarjev v marcu

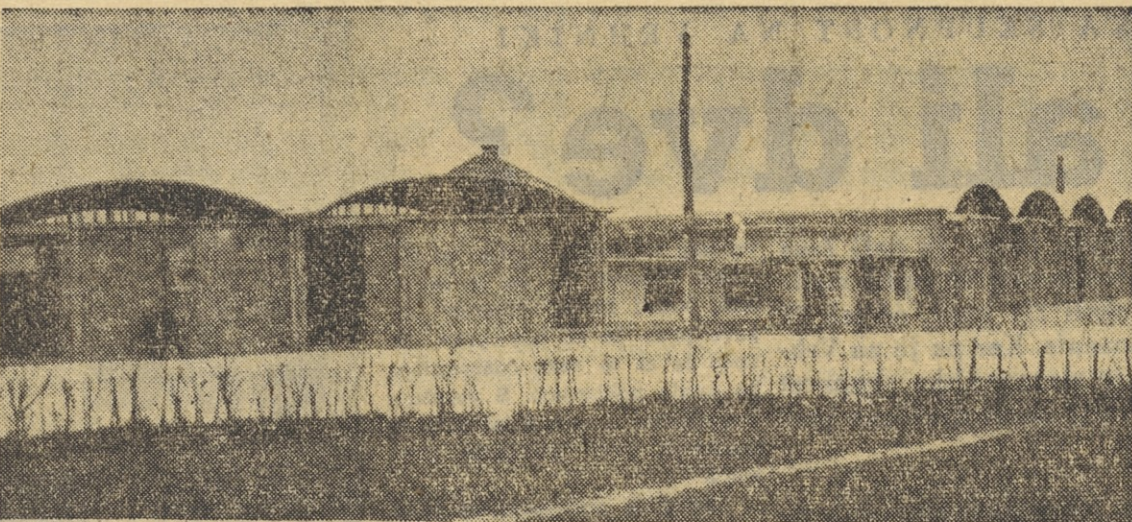
Jeseniški železarji si nenehno prizadevajo, da bi povečali proizvodnjo. V mesecu marcu so martinari izdelali 28.000 ton jekla, kar je doslej največja mesečna proizvodnja v martinarni. Dobro so se izkazali tudi delavci elektropeči, saj so odšli preko 1217 ton elektrojekla, kar je za 40 ton več, kot je bila doslej največja mesečna proizvodnja v tem obratu. Rekordno proizvodnjo so v tem mesecu dosegli tudi v žični valjarni, kjer so izdelali 115 ton več valjane žice kot marca leta 1959. Njihova proizvodnja je znašala 5268 ton valjane žice.

Topli obrok v »Motorju«

V Skofjeloškem »Motorju« so lani decembra uvedli topli obrok. Vsak zaposleni delavec plača zanj 30 dinarjev. 20 dinarjev pa prispeva podjetje. Hrana je dobra in okusna. Topli obrok ne dobivajo samo delavci v centralnem obratu temveč tudi v obratu na Trati in Poljanah. Skupno se hrani 68% vseh delavcev in uslužbencev. O. M.

V obrti veliko, v industriji premalo

Občinski sindikalni svet in občinski komitej Zveze komunistov v Ajdovščini sta prejšnji teden na skupni seji analizirala razvoj gospodarstva v prvem tromesečju. V primeri s istim obdobjem lanskega leta se je v občini povečala industrijska proizvodnja za 7,4%, v obrti pa kar za 67%. Gostinstvo je povečalo svoje usuge za 27%, trgovina pa za 7,3%. Klub številkam, ki kažejo povečanje proizvodnje, pa je industrija v prvih mesecih letos izpolnila le 23,7 letnega načrta. Udeleženci seje so menili, da bi zaradi električne energije in surovin, ki so jih imela podjetja na razpolago bila proizvodnja lahko znatno večja, če bi podjetja v večji meri uvajala nagrajevanje po učinku. L. K.

V Savskem naselju v Ljubljani so za 1. maj odprli modern, garaže, kjer je prostora za 60 avtomobilov. Ob garažah je tudi moderno urejen prostor za pranje avtomobilov. Nedvomno bo s to novo pridobitvijo omiljen »stanovanjski problem« ljubljanskih avtomobilov.

LETNA SKUPŠČINA ObSS MURSKA SOBOTA

Delavci: nagrajevanje po učinku

V poročilu občinskega sindikalnega sveta Murska Sobota, ki ga je podal predsednik Rudi Horvat, in razpravi delegatov je bilo največ govora o nagrajevanju delavcev in uslužbencev v podjetjih in ustanovah. Nagrajevanje po učinku kljub prizadevanjem sindikatov še vedno ni doseglo želenega uspeha. Medtem ko v

nekaterih podjetjih (Panonija, Pomurjski tisk, Tovarna perila »Mura«, Tovarna mesnih izdelkov »Pomurka« itd.) že nagrajujejo po delovnem učinku do 75% zaposlenih delavcev, je še vedno precej podjetij, ki takega nagrajevanja še sploh niso uvedla, čeprav imajo za to vse pogoje (na primer Tovarna mlečnih izdelkov, Mlinsko podjetje itd.). Nezadovoljivo je nagrajevanje po učinku tudi v gradbeništvu.

V razpravi so navedli precej primerov, ko se delavci zanimajo za nagrajevanje po učinku, vendar nekatera vodstva onemogočajo uvajanje tega koristnega sistema. Za uspešno uveljavljanje takega nagrajevanja bi morala, po mnenju diskutantov, vsaj večja podjetja ustanovljati posebne biroje.

Zaradi pomanjkanja strokovnega kadra v Pomurju bi morali več pozornosti posvečati izobraževanju delavcev na delovnem mestu in štipendiranju. Prav tako bi se morali ukvarjati z načrtno vzgojo upravljalcev, saj so na primer ugotovili, da je lepo število predsednikov brez osnovne izobrazbe in zato težje spremljajo gospodarska dogajanja.

Na letni skupščini je bilo govora tudi o združevanju sredstev za investicijske namene in zbiranju namenskih sredstev za politične skupnosti. Obe akciji nista doslej prinesli pričakovanih rezultatov. Delegati so še pripomnili, da bi ustanovili za občino Petrovci samostojen občinski sindikalni svet.

— ok

Kolektiv »Surovine« zahteva odgovor

Kolektiv »Surovine« v Mariboru se je na zadnjem občnem zboru zadržal predvsem pri delitvi dobička. Na občnem zboru ni bilo podano poročilo o gospodarskem stanju v preteklem letu, o opravičenosti, da sta bila direktor in računovodkinja odsotna in tako nista mogla dati pojasnila, ali se bo delil dobiček, zakaj so tako visoki

potni stroški in kaj je z novim tarifnim pravilnikom. Menimo, da odsotnost direktorja ne bi smela biti vzrok, da sindikalno vodstvo ni pojasnilo te vprašanje in razpravljalo ter sklepalo o delitvi dobička.

Nekateri nakupovalci pri podjetju so bili zelo veliki na potovanjih, za kar so prejeli več kot sto tisoč dinarjev dnevnic. Na občnem zboru so menili, da bi s smotnejšim trošenjem lahko prihranili precej denarja.

V skladu lastne uporabe je ostalo malo denarja za delitve dobička, kar pa bi zadostovalo za premije vodilnih uslužbencev. Zato so sklenili, da premij ne bodo razdelili, dokler ne bo ponovno proučen premijski pravilnik. Mnogi delavci iz področnih zbiralic so na občnem zboru prvič

zvedeli, da sploh obstaja premijski pravilnik. Vse kaže, da so pravilnike upravniki odkupnih postaj zadržali v svojih mizah. Tajnik sindikalne podružnice je pojasnil, kje je vzrok take neobveščenosti in nezadovoljstva kolektiva. Dejal je, da bi morali organi delavskega upravljanja bolj poslušati želje kolektiva in člani delavskih svetov razlagati in obveščati ljudi o sklepih delavskega sveta. Čimprej pa bo treba poskrbeti, da se uvede nagrajevanje po učinku, ki bo odpravilo prepire zaradi delitve dobička.

Sicer pa je kolektiv lani dobro delal. Zgradili so osrednje skladišče in jedilnico v Mariboru. S 1. januarjem obračunavajo stroške in dohodek po poslovnih enotah, tako da bodo zaslužki odvisni od prizadevanja teh enot.

PISMA NA NAŠ NASLOV

V 12. številki »Delavske enotnosti« 16. marca letos smo objavili pismo, ki so nam ga poslali delavci jeseniške železarne, ki se dnevno vozijo v službo iz Zgornjih Gorij oziroma Krnice. V pismu pravijo, da že tri leta prosijo da bi avtobus, ki sedaj vozi samo do Bleda, peljal še štiri do pet kilometrov naprej do Gorij oziroma Krnice. Do železniške postaje imajo namreč kar uro hoda, tako da vstajajo ob pol štirih zjutraj in se vračajo domov šele okoli štirih popoldne.

Pred nekaj dnevi pa smo dobili na to pismo odgovor, kjer je rečeno: »Železarna se trudi, da bi svojim delavcem, predvsem tistim, ki imajo daleč do železniške postaje, čimprej omogočila, da bi se vozili na delo z avtobusi. Delavci-vozačev je pri nas prek 2800. Zato seveda ni mogoče vsem takoj ustreči. Doslej nam je uspelo

vpeljati avtobuse za štiri relacije. Kljub temu pa se še vedno vozi z vlakom preko 2000 delavcev.

Med temi so tudi delavci iz Gornjih Gorij in Krnice, ki so res precej oddaljeni od železniške postaje Podhom in zato že nekaj let prosijo za avtobus. Vsem tem delavcem, ki so zelo oddaljeni od železniške postaje, vzame vožnja z vlaki mnogo dragocenega časa in je to zanje nedvomno tudi naporna.

Centralni delavski svet »Železarna« je na zadnjem zasedanju ponovno razpravljal o tem in sklenil, da bodo s 1. majem odprli tudi progo Jesenice—Krnica. Prevoz je prevzelo podjetje Avtoservis Jesenice. Avtobus naj bi vozil trikrat dnevno v obe smeri. Upamo, da sedaj avtobus že vozi.

S. T.

Železarna Jesenice

SODOBNA GOSPODINJA KUHA EKONOMIČNO! OKUSNO! POCENI! HITRO!

ARGO Juha

KOMBINAT KONZERVNE INDUSTRIJE Delamaris IZOLA

OBČNI ZBOR ObSS RADLJE

Lani tretjino več

Občinski sindikalni svet Radlje ob Dravi združuje 40 podružnic s 3945 člani. Obračun svojega dela je dal občinski svet na občnem zboru pretekli teden. Iz poročila predsednika občinskega sveta Maksa Jamske je razvidno, da je bilo delo sindikalnih podružnic v preteklem letu dokaj uspešno, razen nekaterih, ki imajo težje delovne pogoje.

Ko so pregledovali gospodarski uspeh kolektivov v občini, so ugotovili, da so lani podjetja dosegla okoli 30% večjo proizvodnjo kot leta 1958. Večji uspeh so dosegli predvsem tisti kolektivi, ki so že začeli uvajati nagrajevanje po učinku. Kmetijske zadruge pa so lani povečale svoje sklade kar za 200%. Polek se je pokazala tudi težnja po združevanju kmetijskih združev.

Občinski sindikalni svet je s sodelovanjem delavske univerze organiziral seminar za nove predsednike in tajnike sindikalnih podružnic, kjer so jih seznanili z njihovimi nalogami in načinom dela. Kulturno-prosvetno delo je bilo razmeroma slabo in so ugotovili, da bo na tem področju potrebno povečati aktivnost sindikalnih podružnic. Zivahniješe pa je športno življenje. Največ uspehov imajo delovni kolektivi HE Vuzenice in Vuhred ter Železarna Muta. Da bi tudi v ostalih kolektivih še izboljšali športno delo bodo organizirali športna tekmovanja vseh delovnih kolektivov v občini.

V radeljski občini imajo samo trije kolektivni obrate družbene prehrane, kjer lahko delavci dobivajo cenene tople obroke. Predlagali so, da bi se združilo več manjših kolektivov in ustanovilo skupni obrat družbene prehrane.

V preteklem obdobju so sindikalne podružnice v precejšnji meri skrbele tudi za letovanje delavcev in so si v Portorožu uredili počitniški dom.

T. K.

VOLITVE NOVIH DELAVSKIH SVETOV

V CELSKEM »ELEKTROMERKATORJU«

Trgovsko podjetje Elektromerikator v Celju obstaja dobri dve leti in se je po združitvi več manjših poslovalnic razvilo sedaj v urejeno večje trgovsko podjetje. Pred nedavnim so v kolektivno podjetje, med prvimi v Celju, sedaj drugič volili organe upravljanja. Na volitve so se dobro pripravili. Na kandidatih listi podjetja, ki je sestavila na predloge sindikalna podružnica, je bilo 20 kandidatov, medtem ko šteje nov delavski svet 15 članov. Med izvoljenimi je 11 moških in 4 ženske, med temi pa so štiri mlajši od 25 let. Sestava novega delavskega sveta ustreza razmerju med zaposlenimi ženskimi in moškimi v podjetju ter mladino. Novo izvoljeni delavski svet se je pred dnevi sestel tudi na prvo zasedanje, ter izvolil upravni odbor, ki šteje sedem članov. Predsednik delavskega sveta je Karel Turšek, predsednica upravnega odbora pa Fanka Krepel. Z. M.

V LIP RIBNICA

Pred nedavnim je bilo množično zborovanje vseh članov delovnih kolektivov Ribniške doline, kjer so počastili 10-letnico delavskega upravljanja. Sklenili so, da bodo letos povzeli, da bodo, tam kjer so pogoji, ustanovili obratne delavske svete. Vsi upravljalci se bodo letos temeljito zavežali za nagrajevanje po učinku. Razen tega so člani delavskega sveta LIP v Ribnici tedaj izvolili 17-članski delavski svet. D. V.

V KRANJSKI »TISKANINI«

Konec prejšnjega meseca so volili nov delavski svet v kranjski »Tiskanini«. Sindikalna podružnica podjetja je s sodelovanjem sindikalnih pododborov in političnih organizacij pripravila kandidatsko listo. Pri sestavljanju liste so se trudili, da bi kandidirali take delavce, ki bodo kos bodočim nalogam organov samoupravljanja v tem podjetju. Od 1976 upravljenec se bodo letos temeljito zavežali za nagrajevanje po učinku. Razen tega se člani delavskega sveta izvolili 63 bodočih članov delavskega sveta. Pomanjkljivost je bila le v tem, da so delavci

iz posameznih oddelkov kandidirali v drugi volilni enoti, kjer jih delavci manj poznajo. Novoizvoljeni delavski svet bo imel krajši seznam, ki ga bo organiziral Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela v Kranju. Tu se bodo seznanili z osnovami delavskega upravljanja. Pred novim delavskim svetom so namreč odgovorne naloge, med njimi najvažnejše — uvajanje sistema nagrajevanja po učinku in uresničitev zacete rekonstrukcije. G. P.

V KOLEKTIVU »SATURNUS« V LJUBLJANI

Kolektiv ljubljanskega »Saturnusa« je pred nedavnim izvolil 39-članski delavski svet od predlaganih 43 kandidatov. Nove člane delavskega sveta tovarne Saturnus čaka odgovorna naloga — razpravljati in odločati morajo o izboljšitvi plana, ki predvideva povečanje proizvodnje z enakim številom zaposlenih. Da je nagrajevanje po učinku povečalo storilnosti itd. Ker je tovarna v rekonstrukciji, bodo morali poskrbeti tudi za čimprejšnje uresničevanje rekonstrukcijskega načrta. Kolektiv »Saturnus« je v zadnjih letih dosegel lepe uspehe. Še leta 1950 so imeli polovico manj zaposlenih, kot pa predvidevajo že trikrat večjo proizvodnjo kot pred desetimi leti. Njihovi izdelki so doma in v inozemstvu zelo iskani in prav zaradi tega so se bolj trudili, da bi povečali proizvodnjo, predvsem z avtomatizacijo in tipizacijo ter vzgojo dobrega kadra.

Da bi izboljšali delovne pogoje so odprli tudi obrat družbene prehrane, kjer se hrani okoli 600 članov kolektiva. Le-ti lahko dobivajo dnevno dva obroka po 30 dinarjev. D. T.

V KAMNISKEM »KAMNIKU« Tudi v podjetju »Kamnike« v Kamniku so pred dnevi izbrali 33 članov v nov delavski svet. Delavski svet je izvolil tudi upravni odbor. Pred volitvami so imeli svečano zasedanje delavskega sveta, kjer so temeljito proučili dosedanje uspehe in probleme, s katerimi so se srečevali dosedajni delavski sveti v tem podjetju. Ugotovili so precejšen napredek pri uveljavljanju delavcev-proizvajalcev pri upravljanju podjetja. F. S.

DOGODKI V SVETU OD TEDNA DO TEDNA

SPREMENBE V VODSTVU PARTIJE IN VLADE ZSSR

Kakor poroča TASS, sta plemnik CK KP in prezidij Vrhovnega sovjeta sprejela sklepe o spremembah v vodstvu Partije in vlade. Jekaterino Furcovo so razrešili dolžnosti sekretarja CK KP SZ in jo imenovali za ministra kulture ZSSR namesto Nikolaja Mihailova, ki bo prevzel druge dolžnosti. Člana prezidija CK KP Frola Kozlova so izvolili za sekretarja CK KP SZ in ga hkrati razrešili dolžnosti prvega namestnika predsednika vlade, Nikolaja Beljajeva pa so razrešili dolžnosti člana prezidija CK. Dolžnosti člana prezidija in se-

ZASEDANJE SVETA ATLANTSKEGA PAKTA

Pod predsedstvom norveškega ministra Langeja se je začela v ponedeljek v Carigradu odprta konferenca Sveta ministrov za zunanje zadeve dežel članic Atlantskega pakta. Ministri so razpravljali o referatih Lloyda, Herterja in Couve de Mourvillia o aktualnih problemih konference na vrhu v Parizu. Svet ministrov se strinja s predlogi, ki jih bodo tri zahodne sile na pariški konferenci predložile Sovjetski zvezi o problemu razorožitve. Svet je tudi sprejel in odobril poročilo ameriškega ministra Herterja o Berlinu in Nemčiji. Med razpravo o poročilu francoskega zunanega ministra Couve de Mourvillia o splošnih odnosih med Vzhodom in Zahodom pa niso dosegli soglasja o tem, da bi na pariški konferenci razpravljali tudi o pomoči nerazvitim deželam. Svet je sklenil, naj šefi zahodnih vlad sami odločijo, ali bodo načeli to vprašanje, kar je odvisno od razvoja razprave s premierom Hruščevom.

KARLSRUHE — Zadnje dni aprila je bila velika konferenca demokristjanske stranke Zahodne Nemčije. Konference se je udeležil tudi Adenauer, ki je ob tej priliki ponovil spet nekaj svojih tez. Na fotografiji Konrad Adenauer z ministrskim predsednikom Schleswig-Holsteina Kai van Hasselom.

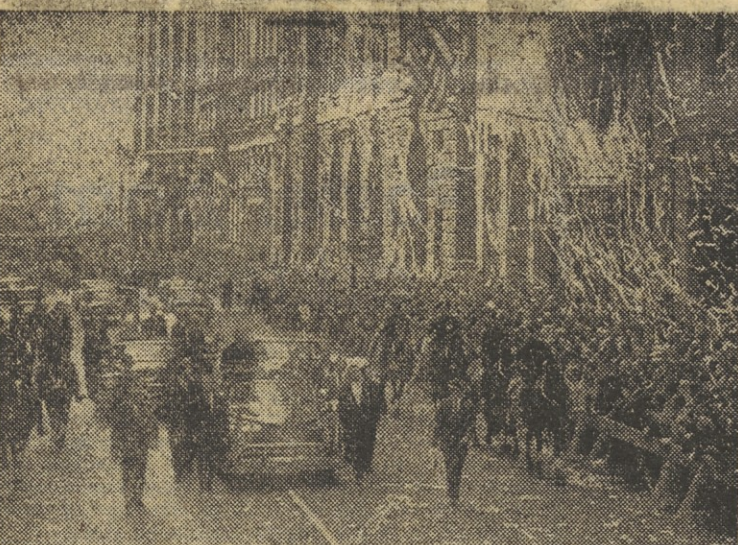
retarja CK KP SZ so razrešili tudi Alekseja Kiričenka.

Prezidij Vrhovnega sovjeta je imenoval za prvega namestnika predsednika vlade Alekseja Kosičina, ki ga je razrešil dolžnosti predsednika državne planske komisije. Za namestnika predsednika vlade in predsednika državne planske komisije so imenovali Vladimira Novikova, namestnik predsednika vlade pa je postal tudi Nikola Ignjatov.

KONFERENCA COMMONWEALTHA

V torek se je začela v Londonu konferenca Commonwealtha, organizacije za medsebojno sodelovanje in izmenjavo mnenj — vendar brez določenih pravil in načel — med Veliko Britanijo in desetimi deželami, ki so se rešile britanske oblasti.

Čeprav na takih konferencah sicer ne razpravljajo o notranjih zadevah posameznih dežel, se je

NEW YORK — Predsednik francoske republike Charles de Gaulle se je pred dnevi z obiska po Kanadi in ZDA vrnil domov. Tamkajšnji domačini so ga sprejeli ponekod z manjšim, drugje z večjim aplavzom. Manj navdušenja je bilo v nekaterih predelih New Yorka, kjer de Gaulle skoraj ni bilo treba odzdravljati. Na sliki de Gaulle v New Yorku.

KONVENCIJA O KULTURNEM SODELOVANJU S KUBO

V kubanskem ministrstvu za zunanje zadeve so podpisali konvencijo o sodelovanju Kube in Jugoslavije v prosveti, znanosti in kulturi. Konvencija predvideva obsežno sodelovanje in izmenjavo na področju prosvete, znanosti in kulture. Za razvoj prijateljskih odnosov sta obe vladi pripravili pospeševati in podpirati sodelovanje med znanstveno-raziskovalnimi ustanovami ter strokovnimi in kulturno-prosvetnimi organizacijami.

sestaneke to pot začel v temni senci najnovejših dogodkov v eni izmed včlanjenih dežel — v Južnoafriški uniji. Udeleženci konference so se na prvi seji sporazumeli, da ne bodo razpravljali o problemih rasizma v Južnoafriški uniji formalno, temveč se bodo v zasebnih pogovorih dotaknili tega zelo občutljivega vprašanja.

Južnoafriški zunanji minister Erik Low, ki nadomešča ranjenega predsednika Verwoerda, je v razgovoru poudaril, da Južnoafriška unija nima prav nobenega razloga, da bi opustila politiko segregacije in da bo nadaljevala takšno politiko ne glede na mnenje drugih članic Commonwealtha.

Prvi maj v svetu

V mnogih deželah po svetu so slovesno praznovali Prvi maj, praznik dela. Karakter proslav je bil različen, v vseh pa se je manifestiral isti duh delavskega razreda ter njegovih dosežkov in boja, ki ga bije za uveljavljenje svojih pravic.

V SOVJETSKI ZVEZI

Na Rdečem trgu v Moskvi je bila velika tradicionalna prvomajska parada, na kateri so sodelovale vojaške enote in državljani.

V vojaškem delu parade, ki je trajal okoli pol ure, so korakali mimo tribune slušatelji vojaških akademij in šol ter enote motomehanizirane divizije. V večurnem mimoходу državljanov se je zvrstilo na deset tisoče učencev, športnikov ter članov delovnih kolektivov in organizacij.

Paradi je prisostvovala tudi delegacija ZSJ, ki jo je vodil Milutin Djurašković, podpredsednik Republiškega sveta ZSJ za Bosno in Hercegovino.

NA KUBI

Okoli tri in pol milijona Kubancev je sodelovalo v mimohodih in na manifestacijah ob mednarodnem prazniku dela. Kuba šteje skupno 6,5 milijona prebivalcev. Udeležbo več kot polovice Kubancev na prvomajskih slovesnostih ocenjujejo kot doslej najbolj enodušen izraz podpore vladi premiera Fidela Castra.

V glavnem mestu Havanni je sodelovalo na veličastni proslavi nad milijon ljudi. Po mimoходу je imel Castro govor, ki je trajal štiri ure.

V imenu ZSJ se je udeležil prvomajskih proslav na Kubi sekretar Centralnega sveta Mišo Pavičević.

V INDOEZIJI

Indonezijski delavci so proslavili Prvi maj s prireditvami, ki so jih po vsej deželi organizirali državni komiteji za proslavo ob sodelovanju sindikalnih organizacij. Na zborovanju v Džakarti je govoril minister za delo Ahem Erning Pradja, ki je prvič sporočil namen vlade, da bo kmalu objavila predpise o ustanovitvi indonezijske združene delavske organizacije kot instrumenta v boju indonezijskih delavcev.

V ITALIJI

V največjih mestih in industrijskih središčih v Rimu, Milanu, Bologni, Genovi, Palermu in drugih mestih so bila zborovanja, ki se jih je udeležilo na deset tisoče delavcev.

Prvi maj je edini dan v letu, ko v deželi ne vozijo tramvaji, avtobusi in trólejbusi ter so vse trgovine zaprte.

NA JAPONSKEM

Po približnih podatkih je sodelovalo pri proslavah Prvega maja okoli pet milijonov držav-

ljanov. Na zborovanje v Tokiu se je zbralo okoli 600.000 ljudi. Govorniki so se zavzemali za nadaljnji boj za miroljubno, neodvisno in demokratično Japonsko, hkrati pa so nastopali proti nedavno sklenjeni japonsko-ameriški pogodbi o medsebojni varnosti.

NA ŠVEDSKEM

Okoli 200.000 udeležencev letošnje proslave Prvega maja v Stockholmu je manifestiralo simpatije do afriških narodov in protestiralo proti rasni diskriminaciji v Južnoafriški uniji.

NA KITAJSKEM

Letos ni bilo tradicionalne velike prvomajske parade. Proslave so organizirali v kakih desetih velikih pekinških parkih, templjih, kulturnih središčih in na športnih stadionih.

V POLJSKI

Pred začetkom velike parade na Trgu Defilade je govoril gene-

ralni sekretar PZDP Gomulka. Pozdrave poljskega ljudstva je poslal vsem narodom, ki gradijo socializem. Med gosti je bila tudi delegacija ZSJ s sekretarjem Centralnega sveta Borivojem Romičem.

V ČEŠKOSLOVAŠKI

V Pragi je bila tradicionalna prvomajska parada. Pred častno tribuno, na kateri so bili najvišji češkoslovaški voditelji, so pet ur korakale kolone državljanov. Proslave se je udeležila tudi delegacija ZSJ z Greto Kavaj, sekretarko Republiškega sveta ZSJ za Hrvatsko.

V VELIKI BRITANJI

Prvi maj je minil v znamenju tradicionalnih delavskih sprevodov po mestih do popularnih parkov in izletniških točk, kjer so bili mitingi in proslave. Na letošnjih transparentih so prevladovala zahteva po atomski razorožitvi in proti politiki rasne segregacije.

V BRAZILIJ

Sindikalne organizacije so proslave praznik v znamenju krepitev enotnosti ne glede na politično usmerjenost.

V Brasiliu, novem glavnem mestu dežele, je bila velika pro-

slava, ki so se je udeležili člani vlade in vodilne politične osebnosti. Govoril je predsednik Kubicek, ki je izrekel delavcem priznanje za prizadevanje pri graditvi dežele.

V ROMUNIJ

Na peturni paradi v Bukaresti ki ji je prisostvovala tudi delegacija ZSJ z Rudolfom Carjem, sekretarjem Republiškega sveta ZSJ za Hrvasko, je sodelovalo nad 300.000 delavcev, kmetov, izobražencev, pionirjev in pripadnikov delavske milice.

V FRANCIJI

Francoški delavci in nameščenci so se odzvali pozivu Generalne konfederacije dela in drugih sindikalnih central ter proslavili praznik dela z udeležbo na prvomajskih zborovanjih in sprevodih.

NA NORVEŠKEM

V Oslu je bila tradicionalna delavska prvomajska parada. Udeleženci so protestirali proti rasistični politiki v Južnoafriški uniji in nastopili proti oborožitvi norveške vojske z jedrskim orožjem.

V MADŽARSKI

Okoli pol milijona državljanov je sodelovalo v slavostnem prvomajskem sprevodu, katerega udeleženci so nekaj ur korakali po širokem bulvarju Duža Djerđ v Budimpešti. Med tujimi delegacijami so bili tudi predstavniki ZSJ, ki jih je vodil podpredsednik Republiškega sveta ZSJ za Makedonijo Boge Kuzmanovski.

V ZAHODNI NEMCIJI

Na številnih proslavah, ki so jih v raznih mestih organizirali zahodnonemški sindikati, so udeleženci zahtevali boljše delovne pogoje in konec oboroževalne tekme.

Na trgu »Platz der Republik« v Zahodnem Berlinu je bilo veliko prvomajsko zborovanje.

V BOLGARIJI

Nad tri ure je trajala prvomajska parada na Trgu Devetega septembra v Sofiji. S tribune ob mavzoleju Georgija Dimitrova so spremljali parado najvidnejši bolgarski državni in partijski voditelji. Paradi je prisostvovala tudi delegacija ZSJ z Ilijazom Kurtesijem, predsednikom občinskega sindikalnega sveta v Prištini.

V DR NEMCIJI

Na trgu Marxa in Engelsa v Vzhodnem Berlinu je bila parada, v kateri so najprej nastopili pripadniki armade, potem pa drugi državljani. Proslave se je udeležila tudi delegacija ZSJ z Milanom Bastom, članom Centralnega sveta ZSJ

Spor v Alžiriji

Korenine rasizma

Surovo rasistično nasilje južnoafriških oblastnikov je postalo po nedavnem prelivanju krvi v Sharpevillu stalna tema dneva. Še nikoli doslej ni bila svetovna javnost tako zelo ogorčena in — lahko bi rekli — še nikoli niso bile izrečene z najbolj avtoritativnih mest

Ceprav je petnajstletna oblast ultranacionalistov do skrajnosti zaostri la rasma in socialna protislovja, sedanjí sistem ni nastal čez noč. Pripravljali in gradili so ga desetletja s stalno težnjo, zožiti pravice Afričanov, poglobiti rasno razlikovanje in zagotoviti neizčrpen vir cenene suženjske in na pol suženjske delovne sile za brezobzirno izkoriščanje in za nemoteno bogatitev privilegirancev.

HAJKA NA LJUDI

Že leta 1913, torej neposredno po uvedbi »demokracijskega sistema« — kakor samovšečno pravijo — ki bo 31. maja letos praznoval petdesetletnico obstoja, so sprejeli zakon o lastništvu zemlje domačinov. Že takrat so domačinom prepovedali zemljo izven določenih področij, in sicer ne zato, da bi belcem omogočili nakup zemljišča, ker je bilo takrat še precej nezasedenih področij, temveč zato, da bi razbili primitivno kmetijsko ekonomiko, domačine pa s silo spravili v rudnike.

Okoli rudnikov so zrasla nova naselja za domače delavce. Afriški rudarji preživijo ločeni od svojih družin in od sveta leto ali dve od jutra do večera v rudni-

tode so zdaj nadomestile »modernejšee«, ker je stara skupnost domačinov večinoma razpadla.

APARTEID USTVARJA ARMADO CENENE DELOVNE SILE

»Zlati baroni«, kakor se nazivajo bogati lastniki zlatih rudnikov, pogosto poudarjajo, da imajo prav oni veliko zaslug za gospodarski razvoj dežele in za kopičenje kapitala. Resnejše študije pa kažejo, da treh milijard funtov šterlingov — toliko denarja so doslej izvlekli iz rudnikov — niso uporabili za enakomeren razvoj vseh industrijskih panog, niti jih niso investirali v korist vsega prebivalstva. Mnogo večji del profita je šel v tujino, v žepu tujih lastnikov delnic, medtem ko je ostala v Uniji le četrtnina tega denarja.

Druga statistika kaže, da so dosegle tuje investicije leta 1959 okoli 1400 milijonov funtov šterlingov; od tega je britanskega kapitala 865 milijonov, ameriškega 171 milijonov (po najnovejših podatkih celo 200 milijonov) in francoskega 164 milijonov. Zlasti preseneča hitrost naraščanja ameriških vlog. Od 50 milijonov dolarjev v letu 1943 — to je bilo 38 % vseh ameriških investicij v Afriki — so se ameriške vloge povzpеле v naslednjih petnajstih letih (do leta 1958) na 329 milijonov ali 42 % skupnih investicij na afriški celini.

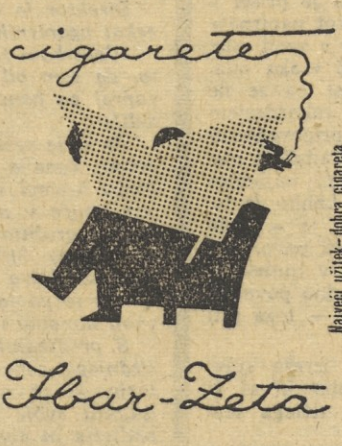
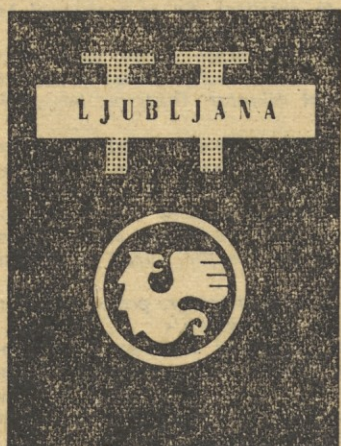
Večje vloge so zahtevale več delovne sile. Število »drugopol-

tih« delavcev je naraslo v predelovalni industriji od 127.280 v letih 1933–34 na 587.157 v letih 1953–54. Armada obubožanih kmetov, ki so se spremenili v mezdne delavce, je nenehno narasčala, tako da šteje zdaj okoli 1,7 milij. delavcev vseh »barov«. Naglo naraščanje je pospešilo prav pošastna politika rasne diskriminacije in brezobzirnega izkoriščanja drugopolnih. To politiko ponazarja ena sama beseda: »apartheid«.

Zaradi te politike, ki je o njej jasno, čigavim interesom služi, je zdaj komaj 12,5 % obdelovalne zemlje v rokah štirih milijonov Afričanov, 87,5 % zemlje pa uživa 700.000 belih kapitalističnih farmerjev. Sedanja nacionalistična vlada ubira politiko, ki naj bi še bolj oškodovala domače kmete in jih spremenila v moderne sužnje, ki bi delali v rudnikih, tovarnah in na farmah.

ALTERNATIVA: ZAPOR ALI DELO PRI BELCU

Sistem prisilnega dela ni verljaj samo za potrebe industrije, temveč tudi za kapitalistično kmetijstvo. Približno milijon Afričanov zaprejo vsako leto z izgovorom, da so se pregrešili proti predpisom o gibanju domačega prebivalstva — gibanje je omejeno — da bi belim farmerjem in industrijem zagotovili delovno silo. Če se namreč Afričan »pregreši« proti zakonu o gibanju, česar ni težko uprizoriti, ker je policija vsemogočna, lahko

Nadaljevanje »velikega skoka«

Na nedavnem zasedanju drugega nacionalnega ljudskega kongresa Kitajske so razpravljali predvsem o gospodarskem planu za leto 1960...

Podpredsednik vlade Li Fu Čun je poudaril v referatu, da se je v letu 1959 nadaljeval »veliki skok« v gospodarski graditvi...

Table with 4 columns: Prvotni plan za leto 1959, Revid. plan na osmem plenumu CK KPK (avgust 1959), Planske naloge za l. 1960, and 1960.

Preglednica kaže, da je Kitajska v dveh letih izpolnila petletni plan, vendar je v letu 1959 nekoliko zadržala tempo gospodarske graditve...

Table titled 'PROIZVODNJA GLAVNIH INDUSTRIJSKIH IN KMETIJSKIH PROIZVODOV' showing production data for various goods from 1952 to 1960.

Primerjava kaže, da so planske naloge za leto 1960 zelo podobne nalogam, prvotno zastavljenim za leto 1959.

dobi najvišjo kazen v znesku petih funtov ali pa krajši zapor. V praksi pa na tisoče aretiranih Afričanov sploh ne pripeljejo pred sodnika...

Primerjava kaže, da so planske naloge za leto 1960 zelo podobne nalogam, prvotno zastavljenim za leto 1959.

Potem pridejo farmarski tovarnjaki pred komunalne urade za gibanje domačinov in zberejo delavce. V kakšnih razmerah živijo ti ljudje? Čez noč in ob nedeljah so zaprti, včasih celo v okovih...

Na najnoviji zakonik, ki jih je vlada sprejela v minulih letih, pospešujejo širjenje takih taborišč. Ko je bil sedanjí premíer Verwoerd še minister za zadeve domačinov, je takole razložil namen šolanja in vzgoje črncev: »To naj omogoči črncu Bantu, da bo delal tisto, kar od njega zahteva ekonomsko življenje Južnoafriške unije.«

a) zaradi netočnih in pretiranih statističnih podatkov v obdobju gospodarske graditve v letu 1959 je startna osnova imaginarna in previsoka,

b) velike poplave in elementarne neizdatke, ki so doletele deželo spomladi in poleti, so močno poškodovale posevke,

c) »desni oportunistem« tudi pri posameznih členih partije, ki so začeli sejati nezaupanje in dvome o ekonomičnosti »velikega skoka naprej« in so celo trdili, da je »skok« povzročil v gospodarski graditvi resna nesorazmerja...

V določenem smislu je torej pomenil gospodarski plan 1960 za leto dni počasnejšo gospodarsko graditve Kitajske zaradi vrste notranjih činiteljev, tudi tistih, ki so zgornj naštetí.

Table titled 'Struktura izdatkov državnega proračuna LR Kitajske' showing expenditure structure for 1950, 1952, 1957, and 1960.

Če vsoti, določeni za gospodarski razvoj, dodamo okoli 6000 milijonov juanov, ki jih bodo ljudske komune investirale v gospodarski razvoj, srečamo v letu 1960 doslej neslutene vloge v gospodarstvo in zelo napeto akumulacijo. V tem primeru se spreminja tudi razmerje med investicijami za kapitalno graditve...

Tretji referat na letošnjem zasedanju nacionalnega ljudskega kongresa — imel ga je podpredsednik vlade Tan Cen Lin — je obravnaval probleme v zvezi z dvanajstletnim planom gospodarskega razvoja, sprejetim l. 1956. V poročilu in v razpravi so poudarili splošen pomen napredka kmetijskega razvoja, zlasti odkar so na kmečkih področjih formirali ljudske komune. Ugotovili so, da je izrednega pomena boj za uresničenje »listine osmih točk« (izboljšanje zemlje, večja proizvodnja gnojil, konserviranje vode, izboljšanje semenske službe, racionalno gošča setev, zaščita rastlin, boljše vodstvo in organizacija dela na polju ter boljša kmetijska tehnika). Precej prostora so posvetili tudi problemu večanja produktivnosti, nagrajevanju po delu in okviru brigad in splošnemu agrotehničnemu napredku kmetijstva. Kongres je izrazil prepričanje, da bo dvanajstletni plan, ki ga »ni lahko

domačini služijo sredstva za življenje v službi pri Evropejcih. Zanj (za domačina) ni prostora v evropski skupnosti nad ravni določenih kategorij del.«

RASNA RAZVRSTITEV DEL. V skladu s takšnim ravnanjem s črncí kot z manjvrednimi bitji, ki naj izključno služijo belim gospodarjem, so tudi strogo razdelili delo po rasah. Ta kategorizacija onemogoča črncem opravljanje kakršnega koli bolj kvalificiranega dela, dovoljuje jim le najtežje in najbolj umazano delo.

System šolanja, seveda izključno osnovnega, je takšen, da domači mladiní praktično ne zagotavlja možnosti, da bi se rešila neznanja in bede. Le okoli 29 % afriškega prebivalstva, starega nad 15 let, zna nekaj brati in pisati. Novih šol ne gradijo, v sedanjih pa se otroci učijo poslušanja in izpolnjevanja ukazov. Učenje angleškega in afrikanderskega jezika se omejuje na določene fraze, da domačini lahko razume ukaze belih gospodarjev.

Vse to kaže, da je sedanja rasistična »nadvlada« v Južnoafriški uniji rezultat dolgoročne, premišljene politike, ki je zdaj doseglja vrhunec v oblikovanju pravnega in družbenega sistema, katerega cilj je, na temelju suženjskega in na pol suženjskega dela ter popolne brezpravnosti 9,5 milijona črncev, 1,5 milijona »drugopolnih« (mešanec) in okoli pol milijona Indijcev zagotoviti domačim in tujim kapitalistom bajne dobičke. Ta sistem pa je tako zelo zostril notranja protislovja in sprožil takšno socialno vrenje, da bo — če se ne bo temeljito spremenil — prejel slej zagorel v ognjenem viharju, ki ga je sam zanetil.

BOŠKO RAKIDŽIČ

ŠTRAJKI — DEMONSTRACIJE

News snippets from Australia, Great Britain, Italy, South Africa, Northern Rhodesia, Canada, and Japan, covering protests, strikes, and demonstrations.

TOKIO — Pet tisoč policajev je v teh dneh s palicami hodilo po ulicah japonskega glavnega mesta in preganjalo tokijske študente, ki so organizirali demonstracije proti vladi.

Vloga delavstva

Ze v prejšnji številki »Delavske enotnosti« smo objavili odgovore nekaterih tujih delegatov, ki so se udeležili V. kongresa SZDLJ. Uredništvo »Delavske enotnosti« in »RADA« jih je naprosilo, naj odgovorijo na vprašanja: Kakšna je vloga in kolikšen je vpliv delavskega razreda vaše dežele pri usmerjanju gospodarskega in družbenega razvoja? Kako je organiziran delavski razred vaše dežele? Danes pa vam posredujemo še odgovora delegatov Izraela in Indonezije.

Aero brand advertisement featuring an illustration of a woman holding a towel and a box of Aero soap. Text includes 'Aero barve osvježujejo' and 'Tovarna Aero Čebel'.

Pomenek za zeleno mizo — tudi nanj se je treba pripraviti in usposobiti

Razveseljiva usmerjenost

V ZASAVJU

Kdor koli se bo letos lotil ocenjevanja kulturnoprosvetne dejavnosti v Zasavju, bo lahko med drugim ugotovil precejšnje prizadevanje prosvetnih društev, da bi po slovenskem delu Koroške. Pričimbolj sodelovali s Svobodami na Slovenskem. Ugotovil bo lahko, da so dosedanji medsebojni stiki dali zelo lepe rezultate, predvsem v medsebojnem zblizevanju, Javorniku pevski zbor Svobode II spoznavanju načinov in oblik dela in celo v utrjevanju delavske solidarnosti. Zatorej bi bilo samo zaželeto, da bi se dosedanja zblizevanja še bolj širila in poglobljala prav na vseh področjih amaterske dejavnosti.

Za zdaj je najbolj razširjena oblika sodelovanja gostovanje. Razumljivo je, da v tem prednjačijo Trbovlje, ker imajo vsa štiri društva svoje domove, priznati pa je treba, da so v zadnjih dveh letih tudi Svobode v Hrastniku in Zagorju navezale tesne stike z nekaterimi društvi iz drugih slovenskih industrijskih središč.

Najstarejši in tako rekoč stalni stik ima trboveljska Svoboda II z delavskim društvom v Slovenskem Javorniku, saj sega to medsebojno sodelovanje še v čas, ko je bil v Trbovljah I. kongres Zveze Svobod.

Zanimivo je, da ljudje v vseh treh zasavskih občinah zelo cenijo sodelovanje na amaterskem področju. Ne le to, da so priveditve številno zelo obiskane, krepijo in širijo se tudi poznanstva, sklepanje se prijateljstva, medtem ko aktivni amaterji izmenjujejo medsebojne izkušnje in tako neposredno širijo svoje znanje in obzorje. Zlasti še letos so bili obiski tujih amaterskih skupin v zasavskih občinah venomer naduse prisrčno snidenje delavcev z delavci. Skoraj vsa gostovanja so bila zelo kvalitetna in so ljudem pokazala napredek amaterske dejavnosti na Slovenskem. V poplavi najrazličnejših tako imenovanih na pol in povsem profesionalnih kulturnih skupin, ki so prihajale v Zasavje gostovat (ljudje se nemudoma ocenili ali so prišle posredovati resnične umetniške stvaritve ali pa so prišle le po denar), so bila gostovanja amaterskih skupin Svobod iz večjih industrijskih središč naravnost osvežitve.

Razumljivo je, da so tudi amaterske skupine zasavskih delavskih društev letos vračale obisk prijateljskim društvom. Zabavni orkester iz Zagorja je šel v februarju kar na tridnevno gostovanje devanjanje prosvetnih društev, da bi po slovenskem delu Koroške. Pričimbolj sodelovali s Svobodami na Slovenskem. Ugotovil bo lahko, da so dosedanji medsebojni stiki dali zelo lepe rezultate, predvsem v medsebojnem zblizevanju, Javorniku pevski zbor Svobode II spoznavanju načinov in oblik dela in celo v utrjevanju delavske solidarnosti. Zatorej bi bilo samo zaželeto, da bi se dosedanja zblizevanja še bolj širila in poglobljala prav na vseh področjih amaterske dejavnosti.

Zal so najbolj množični stiki zasavskih delavskih društev z drugimi društvi le na glasbenem in dramskem področju. Zato se nehote vsiljuje vprašanje, kaj je s sodelovanjem na ostalih področjih amaterske dejavnosti? Ali ne bi bilo naravnost potrebno poglobljati in širiti stike mladinskih skupin, ki jih pospešeno ustanavljajo v zasavskih delavskih društvih? Vse kaže, da bo treba izmenjati izkušnje celo na vzgojnem področju. Zelo zanimivo bi bilo videti, kako delavska društva uresničujejo svoje načrte pri izobraževanju, kulturno-zabavnem življenju in podobno. Vsekakor bi morali občinski Sveti Svobod v zasavskih občinah usmeriti svoja društva tudi na ta področja.

Napoved še nekaj o sodelovanju delavskih društev na domačih tleh. Na nekem lanskem jesenskem razgovoru vseh treh občinskih Svetov Svobod v Trbovljah je bilo domenično, naj bi se razvilo trdnjše medsebojno sodelovanje. Posamezne amaterske skupine naj bi pogosteje izmenjavale gostovanja. Kljub sklepom pa bi lahko doslej prešli na prste tak gostovanja. Zatorej bi bilo prav, da bi se »domači medsebojni obiski« poglobili in razširili. Kaže, da bo to nekoliko lažje, ko bo v Zagorju odprt Delavski dom in ko bodo Hrastničani prišli do svojih prostorov.

EDINSTVENA ŠOLA

Letos bo zapustila klopi Višje delavske šole v Zagrebu tretja generacija, četrta pa se vpisuje v drugi semester. Ždaj, na pomlad, na delavski univerzi »Moše Pijada« že mnogo razpravljajo o tistih, ki se bodo poleti prijavili, da bodo na jesen sedli v šolske klopi. Predstavniki delavske univerze obiskujejo zagrebška industrijska podjetja ter seznanjajo zainteresirane s cilji in nalogami šole in z merili, ki odločajo pri sprejemnem izpitu. Razen tega povedo, kakšne izpite mora opraviti vsak kandidat v poletnem in v jesenskem izpitnem roku. To bo peta generacija delavcev zagrebških podjetij »Grafos«, »Jadranc«, »Sljemek«, »Franck«, »Jugotransport«, »Naprijed«, »Elektrosonda«, »Prvomajska«, »Krašč«, »Jugomontaža«, »Pliva«, »Medika«, »Rade Končar« in zagrebškega električnega tramvaja. Morda bi bilo treba naštetih še kakih deset kolektivov iz Zagreba in iz okoljskih krajev — Samobora, Zeline, Sesvetov — ki imajo ali so imeli v vsakem razredu po enega, dva ali več delavcev.

tisti, ki so mlajši od 25 let. Ti se verjetno najteže odpedejo prostemu času. Najvestnejši dijaki so stari od 25 do 35 let, med njimi tudi ženske.

Zanimiv je podatek o drugi generaciji dijakov, ki so zaključili šolo leta 1959. Med 72 obiskovalci jih je 54 vzdržalo do konca. Ta razred je bil razvrščen v tri skupine. V prvi je bilo 32 dijakov (59,3%), ki so se dovolj usposobili, da so se samostojno učili in da brez sleherne pomoči nadaljujejo šolanje na kaki visoki šoli. Večina jih je z odličnim in s prav dobrim uspehom opravljala izpite. Najbolj zanimivo je, da so bili to izključno delavci in nižji vodilni kader.

V drugi skupini so obiskovalci, ki niso mogli samostojno obvladovati gradiva. V vsakem semestru so zaostali in so imeli popravne izpite. Takih je bilo 20 oziroma 37%. V tretji skupini so bili le trije, ki jim ni uspelo zaključiti šolanja.

Letos jih 84 zaključuje šolo, v četrtem razredu, ki bo zaključil šolanje prihodnje leto, pa je 85 učencev.

Uspešno zaključena šola pa še ni dovolj. Rezultat dveletnega šolanja je diplomsko delo kot dokaz in spričevalo, da so si dijaki zares pridobili solidno znanje. Morda pomeni še več kot formalno spričevalo z ocenami,

zakaj v vseh diplomskih delih je teoretično znanje združeno s prakso. Skoraj v vaskem prihaja do izraza sposobnost posameznika, zakaj diplomsko delo ni le šolska naloga, temveč zelo razglašanje delavca o različnih problemih njegovega podjetja. Naštetimo nekatere: Marija Vinček je pisala o »Položaju podjetja 'Unitas'«, Antun Andrlon o »Problemih surovinske baze tovarne svinčnikov 'Grafos' v Zagrebu«, Stevo Blažič je obdelal »Položaj podjetja 'Grafos' v zagrebškem gospodarstvu«, Barka Vudurić se je ukvarjala s kadrovskimi problemi, zato se njegovo delo imenuje »Problemi kadrovske službe v podjetju 'Instrumentalija'«, medtem ko je Vlado Kaludjer obdelal »Organizacijo notranjega transporta v tovarni 'Rade Končar'« itd.

Izdelanih diplomskih del je kakih trideset. Vse to so majhne znanstvene študije, ki se po obdelavi in strokovnosti v ničemer ne razlikujejo od diplomskih del študentov s fakultet. Nekatera so še bolj zrela, pisali pa so jih vedno delavci, ki so imeli pred vstopom v Višjo delavsko šolo morda le nedokončano osemletko, obrtno ali vajensko šolo. Praksa, delo, marljivost, volja in vrnost za znanje so jih dvignile na raven dejanskih upravljavcev in ljudi s solidnim znanjem.

Božena Maletič

Sesti in klop te šole ne pomeni le postati dijak, ki posluša predavanja iz zgodovine, filozofije, fizike, kemije, biologije, materinščine, književnosti in umetnosti, temveč pomeni usposabljanje se za izpolnjevanje zapletenih nalog upravljavcev podjetja, za člane delavskih svetov, ki enakopravno s predlagatelji strokovnih poročil razpravljajo o posameznih problemih gospodarske organizacije. V tem smislu je ta šola edinstvena, saj je ne more zamenjati niti delavska gimnazija niti večerna strokovna niti nobena druga šola izmed tistih, ki delujejo pri nas za dodatno izobraževanje odraslih.

Ekonomika podjetij, organizacija dela, gospodarsko in delovno pravo, ekonomika FLRJ so poglaviti predmeti v tej šoli. Pouk o ekonomiki podjetij na primer je tak, da se lahko vsi obiskovalci doobora seznanijo s specifičnostmi podjetij v našem proizvodnem sistemu ter s činitelji poslovnega procesa in z njihovim ekonomskim pomenom. Dijaki se učijo v praksi uveljavljati načela gospodarskega poslovanja, učijo se uporabljati osnovne metode v knjigovodstvu in statistiki, spremljati poslovne dogodke v podjetju in proučevati analizo poslovanja. Med šolanjem spoznavajo osnovna načela pri oblikovanju kratkoročne in dolgoročne poslovne politike podjetij.

Predavanja o organizaciji dela poslušajo dijaki v drugem semestru. Seznanjajo se z osnovnimi postavkami organizacije industrijskega načina proizvodnje, opušča zastarela pojmovanja proizvodnje na obrtni osnovi. Spoznavajo točno določene metode za reševanje posameznih problemov organizacije proizvodnje na ta način, da razpravljajo o teh metodah in problemih s strokovnjaki, ki imajo na tem področju teoretično znanje in izkušnje.

V Zagrebu je mnogo kandidatov za vpis v Višjo delavsko šolo. Mnogo jih prihaja na sprejemne izpite, med njimi jih je precej, ki ne prestopajo prve preizkušnje, zakaj merila so stroga. Potem ko kandidat opravi sprejemni izpit, mora vzdržati v šoli še dve leti. Vsak dan popoldne je treba za pet ur v šolo, vsak delček prostega časa posvetiti učenju. Dijaki si želijo znanja in pravijo, da jim ni težko. Zakaj brez tega ni mogoče naprej.

Znanje si pridobivajo dve leti, medtem pa se odpedujejo prostega časa. Večina tistih, ki imajo za seboj prvi in drugi semester, zdrži do konca. Tako jih nadežne odpade od vpisanih deset

nega dohodka — nadalje izobraževal in si izpopolnjeval znanje;

— tako zdaj kakor v prihodnjih dvajsetih letih mora izobraževalni sistem kot celota računati z dvojnimi viri kadrov. V tem obdobju se bo nadalje burno spreminjala struktura prebivalstva. Četudi ne poudarjamo posebej izredne potrebe po izpopolnjevanju znanja že zaposlenih, je potreben tak program vseh izobraževalnih ustanov, da bo mogoče sprejeti tako redne generacije kakor tudi tiste odrasle, ki nenehno prihajajo s podeželja v mesta;

— sistem izobraževanja se mora vsestransko prilagoditi dvojnemu značaju družbene delitve dela v naši deželi. Ustrezno mora usposabljanje človeka tako za funkcijo proizvajalca — znotraj poklicne delitve dela, tako da ga usposobi za določeno delovno mesto — kakor tudi za funkcijo upravljavca družbeno-ekonomskih zadev družbe;

— izoblikovati je treba izobraževalni sistem, ki bo vse tipe poklicnih kadrov — torej tudi tipe izobraževalnih ustanov — individualiziral, t. j. jih prilagodil raznim tipom proizvodnje, kakršne zdaj poznamo;

— vsaka ustanova, vključena v sistem izobraževanja, mora biti sposobna, da razen rednih programov za mlade in odrasle reagira tudi na najvažnejše tekoče potrebe, ki nastajajo iz gospodarskih in družbeno-ekonomskih procesov na ozemlju komun.

Mislím, da je očitno — tudi

pri taki celovitosti osnovnih načel, t. j. družbenih zahtev, na katerih se snuje in se bo oblikoval novi sistem izobraževanja — da zahteva zadovoljevanje teh zahtev (ne le na področju strokovnega izobraževanja, kakor po navadi mislimo) tudi izredno okrepjeno dejavnost osnovnih delovnih enot (gospodarskih in združenih organizacij kakor organizacij javnih služb) na področju izobraževanja. Vzporedno s tem se bodo razširili tudi temeljni sistema družbenega upravljanja v prosveti, zlasti v komun.

Ce ocenjujemo dosedanje obdobje s tega stališča, moramo poudariti nekaj dejstev. Proces deatizacije v prosveti je že močno napredoval. Dosegli smo izredne rezultate v dejavnosti šolskih odborov in zelo pomembne — čeprav še ne množične — rezultate v pritegovanju posameznih gospodarskih organizacij. Oblikuje se mreža novih ustanov, na primer delavskih in ljudskih univerz, nedvomno dejstvo pa je, da zastavlja novo obdobje še večje zahteve po izpopolnjevanju ter poglobljanju oblik in sredstev družbenega upravljanja s sistemom izobraževanja.

Doslej so ustrezni predstavniki oziroma družbeni organi na področju prosvete v zveznem merilu določali osnovno programsko strukturo, ki so jo potem natančneje izdelali v republiškem merilu. Organi komun so se zavzemali pretežno za praktično uveljavljanje določenih stališč, velik del osnovnih delovnih enot pa je bil povsem izven tega procesa.

Nadaljnja graditev sistema izobraževanja z naznačenimi karakteristikami zahteva in tudi vsebuje kot pogoj realizacije spremembo sedanjih sorazmerij v smeri vključevanja osnovnih delovnih enot v tiste činitele, ki so nosilci ter oblikovalci fiziognomijske programske in organizacijske strukture izobraževalnih ustanov.

Razložena stališča bom skušal konkretizirati z nekaterimi pojavi v gospodarskih organizacijah na območju LR Srbije. V minulih letih je kakih deset gospodarskih organizacij ustanovilo šole za zaposlene delavce, letos pa bo začelo delovati pri gospodarskih organizacijah kakih 70 izobraževalnih centrov. Nekateri gospodarske panoge kot celota resno razpravljajo o rešitvah, ki jim najbolj ustrezajo. Vse to je pomemben napredek v primerjavi s prejšnjim obdobjem.

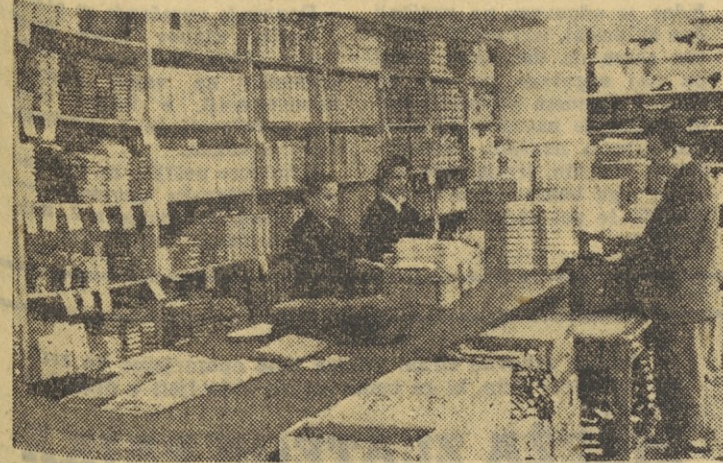
POD STREHO »MERKURJA«

Skoraj neopazni so poslovni prostori trgovskega podjetja na veliko »Centro-Merkur« na Trubarjevi cesti, čeprav po dejavnosti in obsegu trgovske mreže veliki in pomembni.

Kaj vse posredujejo preko maloprodajne trgovske mreže potrošnikom?

Preveč je predmetov, da bi jih naštevali. Le ozirom se doma po stanovanju in malodane sleherni predmet naokrog, ki nam pade v oči, je eden od nešteti, ki jih najdemo v skromnih skladiščnih prostorih »Centro-Merkurja«.

Osnovna dejavnost podjetja je nakup in prodaja vseh galanterijskih proizvodov — domačih in uvoženih. Razen tega sestavlja njegovo dejavnost še oddelki metrskega tekstilnega blaga, proizvodi iz plastičnih mas, gospodinjiski in šivalni stroji, kolesa, glasbila itd. Poseben oddelek posreduje še trgovsko in gostinsko opremo. Izmed vseh oddelkov predstavlja pretežno večino prometa galanterija, saj je znašal promet prodanih galanterijskih artiklov v minulem letu nasproti ostalim 65%. Pri »Centro-Merkurju« menijo, da bo promet z galanterijskimi proizvodi letos še porasel.

BAROMETER STANDARDA V MALEM

Od leta 1952, ko je bilo podjetje ustanovljeno (pozneje se je priključilo tudi podjetje na veliko Galanterija), promet iz leta v leto narašča podvojeno, celo potrojeno.

Ce vzamemo, da se je v letu 1955 promet povzpela prek milijarde dinarjev, bi bil promet v naslednjih letih izražen z indeksi naslednji:

leta 1956 pri prometu 1 milijarda 600 milijonov dinarjev — indeks 100; leta 1957 poraste indeks na 225, v letu 1958 na 293, v letu 1959 pa na 319. Promet na enega zaposlenega, prav tako izražen v indeksih, je naraščal takole: leta 1956 indeks 100, 1957 indeks 143, 1958 — 162 in 1959 — indeks 195.

Glede na specifične pogoje dela 110 zaposlenih ljudi, pri prometu z večinoma drobnimi artikli, ki presega letno 5 milijard, posluje podjetje pod sila neugodnimi pogoji. Vzlic nekaterim izboljšavam in adaptacijam prostorov, le-ti še vedno ne odgojajo. Se posebej za galanterijske predmete velja pravilo, da morajo biti vidno razstavljeni, kajti kupec kupi le tisto, kar vidi. Temu pravilu za sedaj podjetje še ne more zadostiti.

saj razpolaga komaj s 60 kv. metri dvorišnega prostora za manipulacijo z blagom. Zategadelj je delo zelo oteženo, ljudje delajo v težkih pogojih — v podzemnih skladiščih delajo brez dnevne svetlobe, zaradi pomanjkanja prostorov morajo delati često izven rednega delovnega časa itd., kar vse povzroča določene težave in zastoj. Kljub temu pa podjetje z dolgim korakom napreduje, kar potrjujejo tudi podatki prvih štirih mesecev letos. Da bo promet še večji, gre zasluga vsem članom kolektiva.

Ker hitremu tempu razvoja sedanjih poslovnih prostorih skoraj ne bodo več kos, nameravajo v bližini graditi novo poslovno stavbo. To željo kolektiva bo moč kmalu uresničiti, saj so pri vseh odgovornih forumih naleteli na popolno razumevanje in tako predvidevajo, da bodo pričeli z gradnjo že ob koncu letošnjega leta.

KOLEKTIV TRDNA CELOTA

V kolektivu je politično in družbeno življenje pa tudi delavsko samoupravljanje močno razgibano. Vse važnejše probleme obravnava najprej sedemčlanski upravni odbor, nato pa o njih razpravlja in odloča 17-članski delavski svet. Poleg teh organov se redno sestaja še strokovni kolegij.

V minulem letu so v okviru podjetja ustanovili tudi partijsko organizacijo, ki šteje 31 članov.

V skrbi za ljudi je zlasti aktivna sindikalna podružnica. Predvsem si prizadeva izboljšati delovne pogoje kolektiva. Organizirala je samopomoč, pri čemer plačujejo vsi člani kolektiva mesečno določene zneske, iz katerih dajejo pomoč in posojila potrebnim članom. Prav tako je poskrbela sindikalna podružnica za svoj počitniški dom v Crikvenici. Sicer skromen, vendar lahko v njem

preživijo uslužbenci in njihove družine svoje dopuste z majhnimi stroški. Tudi tistim, ki bi želeli preživeti dopuste v planinah, bodo letos to omogočili.

Ce dodamo k temu še skrb za stanovanja, da so v minulem letu kupili 16 družinskih stanovanj in garsonjer, zraven pa še vrsto manjših ugodnosti, potem se prizadevnosti in povezanosti kolektiva ni čuditi. To nam potrjuje tudi majhna fluktuacija delovne sile v minulem letu, ki je znašala komaj 8%.

AKTUALNO: IZPOPOLNITI NAGRAJEVANJE PO UČINKU

Ko so lani prešli na plačevanje po učinku, je predstavljaj vsak komercialni oddelek posebno obračunsko enoto, eno pa še uprava. Vzlic porastu produktivnosti dela so se pokazale nekatere pomanjkljivosti zlasti v tem, da je bil način plačevanja po učinku vezan na višino plače. Tudi niso upoštevali specifičnih pogojev glede na posamezne vrste blaga in situacije na tržišču.

Prav v teh dneh pa je v ospredju vprašanje, kako izpopolniti dosedanj način plačevanja po učinku, pri čemer naj bi prišli bolj do izraza specifični pogoji posamezne ekonomske enote, zlasti kar zadeva vprašanje zalog, koeficienta obračanja, izkoriščanje odobrenih kasaskontov, prihranek na poslovnih stroških in podobno. Razen tega bodo upoštevali tudi pogoje in težavnost dela na posameznih delovnih mestih, stalnost, dobo delovnega razmerja itd. Do konca tretjega četrtletja bodo pripravili popolnoma nov koncept nagrajevanja s čim več poslovnimi enotami. Upoštevali bodo tudi dosedanje izkušnje in v četrtem četrtletju pričeli pozkusno poslovanje s tem načinom nagrajevanja. Če se bo pokazal kot uspešen, bodo prešli na ta nov isistem s 1. januarjem 1961.

»MERKUR« VČERAJ IN DANES

Podjetje je že nekaj let koristnik deviznih sredstev za uvoz blaga široke potrošnje v okviru svoje registracije. Zaradi stalnega porasta prometa pa je kolektiv, z namenom ta porast še potencirati, sklenil, da zaprosi za registracijo neposrednega uvoznika, kar mu je marca letos tudi uspelo. Odtlej dalje lahko uvaža vse galanterijske predmete v svojem imenu, za svoj račun in v svojem imenu za tuj račun.

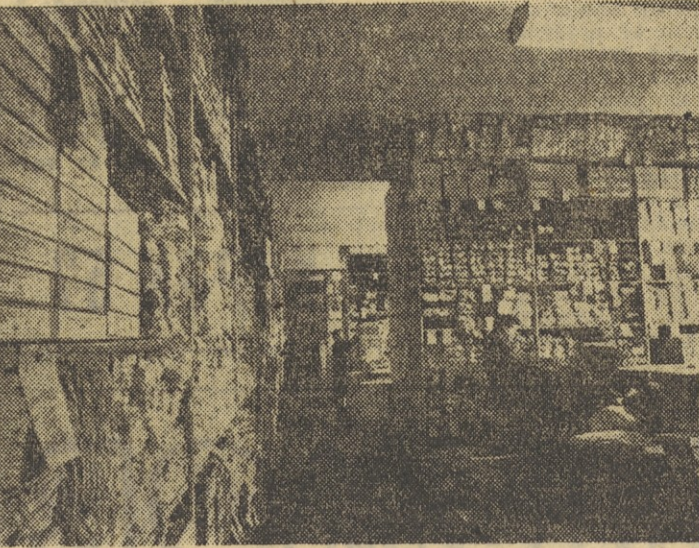
Mreža poslovanja se je razširila. Tako dejavnost podjetja ni omejena le na ljubljanski bazen ali na območje Slovenije, marveč na vso državo. Pet potnikov s kompletnimi kolekcijami je nenehno na poti.

Seveda je pri celotnem napredku podjetja poudarek na galanterijskih predmetih in v tej panogi prometa je »Centro-Merkur« med največjimi v Jugoslaviji.

MOTTO: ZADOVOLJITI POTROŠNIKA

Naraščajoča potrošnja in vedno večje povpraševanje po teh ali onih galanterijskih predmetih narekuje kolektivne velike naloge. Da zadovolji potrošnika, teži za tem, da prav izbiro galanterijskih predmetov poveča, da doseže največji razmah v tej dejavnosti, kajti pri »Centro-Merkurju« menijo, da je njihova osnovna naloga: čimbolje poskrbeti za dobro in pravilno založenost trga. Zategadelj lahko pričakujemo, da bomo prihodnje dni zasledili po prodajalnah vrsto novih, uvoženih galanterijskih predmetov, kot na primer iskane italijanske damске dežnike, modne gumbe, plastične zadržge, razno damsko perilo, steznike itd.

Nekdanji pojem »Merkur« — zaščitnik maloštevilne trgovske kaste, služi danes širokemu sloju potrošnikov.

Najbolj ekonomično kuha

Veliko se piše o ekonomičnem načinu kuhanja. Zato je prav, da se nekaj napiše tudi o najstarejšem proizvajalcu električnih štedilnikov in hladilnikov v Jugoslaviji, o tovarni »TOBI«. Pri tem je treba več povedati o ekonomiki kuhanja z elektriko ali bolje, opozoriti koristnike, obstoječe in bodoče, na pravilne odnose stroškov med posameznimi vrstami goriv.

Tovarna »TOBI« zaposluje približno 500 ljudi in leži v Dravski dolini med Mariborom in Rušami. Pričela je obratovati v prostorih mlina, začeti s proizvodnjo okovja, še pred vojno, prešla nato na proizvodnjo črnih pločevinastih štedilnikov, zamenjala le-te z emaljiranimi na trda goriva. Sedanja proizvodnja pa predstavljajo električni štedilniki in hladilniki ter kompresorski hladilniki 120 litrov prostornine.

Tovarna se po svojem brutoprojektu lepo razvija, zre z ugradnjem v prihodnost ter se bori za sredstva za temeljito rekonstrukcijo tovarne in s tem za sodobnejše pogoje dela, večje količine in cenejšo proizvodnjo.

Kolektiv je poirtvovalen in je po predlogu uprave odpoval dobičku v l. 1959 ter je vsa sredstva namenil za izgradnjo tovarne in njeno rekonstrukcijo. Prav tako se je tudi udeležil akcije združevanja sredstev v okviru okraja in komune.

Proizvodnja že poteka po industrijskem načinu, strokovno osebe pa stalno dela na izpopolnjevanju procesov, boljšanju evidence, kontrole itd.

»TOBI« je vsekakor pomembna tovarna v jugoslovanskem merilu, saj je do sedaj največ prispevala k elektrifikaciji naših gospodinjstev, kot najsodobnejšemu načinu individualne priprave hrane.

Za sodobno in tem pogledu pa štejejo tisto, kar vsebuje vse poslednje dosežke toplotne teh-

niko, kuharske tehnike, udobnosti, kvalitete hrane, prebavljivosti, varnosti, čistote itd. Vse to je združeno v električnem kuhanju.

Ker je kuhanje za naše gospodinjstvo vsakodnevno opravilo, nekaj samo po sebi uveljavljeno, gospodinjstvo pogosto pozablja razmišljati o raznih finešah pripravljanja hrane, ki se ne tičejo samih sestavin jedi, temveč njihove »toplotne obdelave«. Prav tu pa lahko postane gospodinja prava umetnica v pripravljanju tečne in lahko prebavljive hrane. Na primer: s pravilno regulacijo toplote je mogoče doseči pečenje mesa z manj maščobe, saj je znano, da je hrana z manj maščobe boljše prebavljiva. Prav tako pa je tudi znano, da si gospodinjstvo pomagajo pri pečenju mesa z obilnim dodajanjem maščobe, da bi se jim pečenka ne zažgala, kar so zlasti prisiljene napraviti pri štedilnikih na trda goriva, kjer je regulacija slaba. Celo pri plinskih gorilnikih, ker je pri njih na majhni površini skoncentrirana toplota celo višja, kot bi bila potrebna. Tu je potrebno mnogo masti ali pa se pečenka pripeče. Gospodinja torej ne zaliva pečenke zaradi mastnosti, temveč da blaži previsoke temperature plinskega plamena. Na električni grelni plošči pa je temperatura enakomerno porazdeljena in z večstopenskimi stikali poljubno nastavljiva. Pri visoki temperaturi plinskega plamena se mast »žge«, kar je opazno po vonju in modrikastem plamenu. Taka žgana mast zelo vpliva na slabšo prebavljivost hrane. To je samo majhen primer, na kaj pri kuhi navadno ne pomislimo.

Poglejmo še malo na ekonomiko kuhanja na različnih štedilnikih. Različnim načinom kuhanja moramo dati tudi enake pogoje in enake zahteve. Na primer, če kuhamo s plinom, skrbno pazimo na to, da plamen naravnano po potrebi in da ga

električni štedilnik »TOBI«

ugasemo, ko je kuha končana. Isto moramo napraviti pri električni kuhi s tem, da kuhamo na tisti stopnji stikala, ki je potrebna in da ugasemo ploščo, ko je kuha končana, ali če smo še bolj varčni, že nekaj minut prej, da tako izkoristimo akumulirano toploto v litni plošči. Na žalost pa marsikatera gospo-

dinja pusti vreti na najvišji stopnji, da lonec domala odskakuje na plošči. Poglejmo, kaj so to »enaki pogoji in zahteve«.

Često se navaja za primerjavo fizikalno, t. j. laboratorijsko določene vrednosti kalorij za posamezna goriva. To pa je napačno, ker niso upoštevani tehnični izkoristki naprav, t. j. šte-

dilnikov. V literaturi najdemo nemške in švicarske rezultate raziskovanj, po katerih pridemo do razmerja, da ustreza »za enake kalorije v loncu«:

1 m³ mestnega plina = 2,3 kWh električne energije, ostale vrste goriva pa sploh ne pridejo v poštev. Podajamo tudi pregledno tabelo potrošnje elektrike ali plina na prebivalca v Švici, po dr. Mörtlich: »Elektrisches kochen«.

Število članov gospodinjstva

Potrošnja električne energije po osebi na dan v kWh

Potrošnja plina po osebi na dan v m³ (H_v = 3600 kcal/m³)

Razmerje kWh : m³

2	3	4	5	6
1,38	1,14	0,95	0,85	0,76
0,49	0,42	0,395	0,38	0,37
2,8	2,7	2,4	2,2	2,0

Če sedaj računamo:

I. za električno kuhanje

število članov gospodinjstva	4
število dni v mesecu	30
cena električni energiji din/kWh	7,-

je po zgornji tabeli potrošnja na enega člana 0,95 kWh in tedaj mesečni račun

4 × 30 × 0,95 = 114 kWh

in 4 × 30 × 0,95 × 7 = 798 din,

kakor vidimo pri 114 kWh mesečne porabe.

II. Če računamo sedaj za mestni plin:

za nadomestiti 114 kWh električne energije je pri povprečju 4-5 oseb razmerje 2,3 : 1, torej

114 : 2,3 = 50 m³

pri ceni mestnega plina 20 din/m³ je tedaj mesečni strošek:

50 × 20 = 1000 dinarjev, a pri ceni 17 din/m³ pa:

50 × 17 = 850 dinarjev.

III. Pri ceni butana 60 din/kg in kalorični vrednosti 24.000 kcal/m³ ali 11.000 kcal/kg je odnos nasproti mestnemu plinu s kalorično vrednostjo 3600 kcal/m³ 6,66-kratno, torej

50 : 6,66 = 7,575 m³ butana

za 114 kWh električne energije. Če pretvorimo to količino v kg plina na osnovi enakih kalorij, je to

7,575 × 2,18 = 16,5 kg butana, a v dinarjih

16,5 × 60 = 990 dinarjev.

Gospodinja lahko torej izbira med elektriko s 114 kWh, kar je 798 dinarjev mesečno, mestnim plinom — 50 m³, kar je 1000 dinarjev mesečno ali pri nižji ceni 850 dinarjev mesečno in tekočim plinom — 16,5 kg, kar je 981 dinarjev mesečno.

Gospodinjstvo naj napravijo same konkretni preizkus in se prepričajo, kaj je bolj ekonomično.

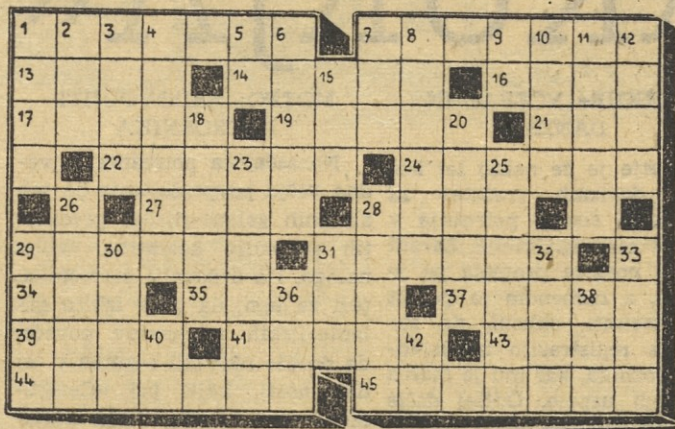
Sam račun je podan nekaj obširneje zato, da je mogoče po eventualnih lokalnih drugačnih cenah vstaviti lokalne cene in ponoviti izračun.

Uporabo električne razsvetljave kakor tudi gospodinjstkih aparatov pri izračunu nismo upoštevali, saj je enako potrebno v vseh treh primerih (sesalec za prah, frižider itd.).

Glavno je torej: pravilno uporabiti možnost regulacije, pa je kuha z elektriko tudi pri 7 dinarjih še ekonomična in celo nižja od ostalih goriv!

Za razvedrilo in kratek čas

KRIZANKA STEV. 17

Vodoravno: 1. sestavni del pletilnega stroja; 7. zelo cenjena užitna vrsta morske školjke; 13. železniška postaja blizu Ljubljane; 14. lepo vedenje; 16. izraz veselja; 17. neumnost; 19. seno druge košnje; 21. žensko ime; 22. morski razbojnik; 24. prebivalec pokrajine na Daljnem vzhodu; 27. »kosti« v kitovem žrelu; 28. majhna vrsta medveda, živečega v Severni Ameriki; 29. vrsta mesnih izdelkov (množ.); 31. služben; 34. otoki našega Podonavja; 35. vrtna cvetlica; 37. letopis, kronika; 39. žensko naglavno pokrivalo; 41. obdelovati zemljo s plugom; 43. števnik; 44. predvsem organske kemijske spojine, ki imajo sicer enak sestav, toda drugačno atomsko zgradbo in zato različne fizikalne lastnosti, 45. porušiti trdnost.

Navpično: 1. prevozno sredstvo; 2. otok našega Jadrana; 3. znameniti stari pisec basni; 4. premica, ki veže dve točki na krožnici; 5. medmet; 6. zavitki; 7. votla in utežna mera na Vzhodu; 8. južnoameriška stepa; 9. sosedna soglasnika; 10.

posedujem; 11. nadpovprečno inteligenten človek; 12. poldrag kamen; 15. hoditi; 17. poseben vonj in okus; 20. pozitivna elektroda; 23. prisodnik (n. pr. pri sodišču); 25. svetišče starogrške boginje modrosti; 26. glavno mesto Liechtensteina; 28. muza ljubezenskega pesništva; 29. indijsko žensko oblačilo; 30. koledarska enota; 31. časovna enota; 32. up; 33. službeni položaji; 36. števnik; 38. voznja z letalom; 40. kemični simbol za radioaktivno prvino americij; 42. samoglasnik in soglasnik.

REŠITEV KRIZANKE IZ PREJŠNJE STEVILKE

Vodoravno: 1. parmezani; 8. Kropa; 13. košarkar; 14. olivin; 15. or; 16. las; 17. nos; 19. sila; 20. ranim; 22. vosek; 24. JAT; e; 25. Emona; 27. aleja; o; 29. nit; 31. robot; 33. Memel; 35. iris; 37. tat; 38. Žid; 39. De; 40. navada; 42. omejenec; 45. anoda; 46. preparan.

KUPON 57

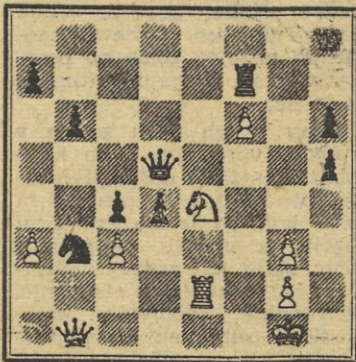
Kombinirajmo

Beli na potezi dobi

Beli: Kg1, Db1, Te2, Se4, Pa3, c3, f6, g2, g3 (9).

Črni: Kh8, Dd5, Tf7, Sb3, Pa7, b6, c4, d4, h5 h6 (10).

Navidezno je ta pozicija iz partije Matulović : Kozomara na državnem prvenstvu v Ljubljani povsem mirna. Dejansko pa je polna dinamita, kar beli tudi takoj dokaže. Za lažje reševanje povejmo, da so bele figure elastične postavljene in čeprav so še daleč, vendarle resno ogrožajo črnega kralja. Pri tem je kmet na f6 toliko kot kost v grlu. Črne figure pa so razmeščene tako, da ne morejo niti napadati niti prihiteti na pomoč ogroženemu kralju.

Rešitev: 1. Sd6! in karkoli črni igra, se znašle ali v matu ali pa izgubi toliko materiala, da postane sleherni naslednji odpor brez smisla.

NAŠA NAGRADNA UGANKA

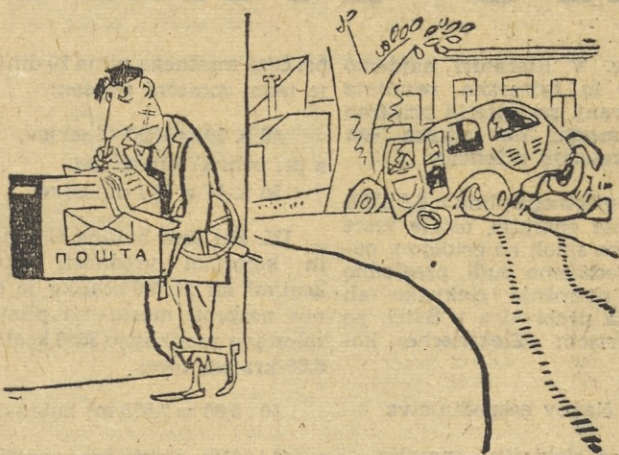
Pravzaprav bi morali danes zaključiti tokratno serijo nagradnih ugank, ker pa je doslej prispelo precejno število odgovorov, izjemoma podaljšujemo rok do 11. maja. Obenem vključujemo v serijo dosedanjih športnih ugank tudi današnje slikovno uganko, tako da morate vsega skupaj odgovoriti na tri uganke.

Kdor je odgovore na prejšnji dve že poslal, naj pošlje odgovor samo na današnjo, ostali pa naj odgovore na vse tri skupaj. Obenem zvišujemo tudi razpisane nagrade, in sicer znaša prva nagrada 7000 din, druga 5000 din, tretja 3000 din, poleg tega bomo kakor vedno podelili še pet nagrad po 1000 dinarjev.

Današnje vprašanje se glasi: Koliko članov mora šteti vsaka ekipa, ki bo v nedeljo nastopila na veliki športni manifestaciji, o kateri smo vas vpraševali že v prejšnjih dveh ugankah. Odgovore pošljite na naš naslov: »Delavska enotnost« - Ljubljana, Kopitarjeva 2, najkasneje do 11. maja letos.

HUMOR

DOPIŠNA ŠOLA

- Tovariš inštruktor, prosim, odgovorite mi takoj na pošto ležeče, kaj je bilo narobe!

- Kdo ti to piše: »Mucka moja! Metuljček moj sladki!«
- Ampak, oče, kaj ti nisem povedala, da sem se vpisala v dopisno šolo za zoologijo!?

... s tem vas obveščamo, da smo organizirali dopisni analfabetični tečaj... Zato, če ste še vedno nepismeni, nam takoj sporočite na naš naslov!

... v naslednjem dopisu pa vam bomo poslali navodilo, kako se tega prijema osvobodite!

- Tisti iz dopisne šole so me prosili, naj bi malo popazil, da ne bosta naloge prepisovala!

Bralce zabavne strani našega lista opozarjamo na zanimiv in napet strip, ki ga bomo pričeli objavljati v prihodnjih številki.

MREŽA ZLATEGA PAJKA

Takšen je naslov zgodbe iz časov narodnoosvobodilnega boja, zgodbe, ki pripoveduje o mračnih načrtih ustaške obveščevalne službe, o njihovi vohunki, ki ji je uspelo, da se je vihhotapila v partizanski odred, o vrsti pogumnih ljudi, ki... Sicer pa, kaj bi vam pripovedovali, vse to boste zvedeli iz stripa sami. Prepričani smo, da ne boste razočarani. Zato ne pozabite!

MREŽA ZLATEGA PAJKA

Obvestilo

vsem zavarovancem Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Mariboru

1. Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Mariboru se je preselil v nove prostore v Sodni ulici 15, telefon 38-13 (4 vodi).

2. Po sklepu zadnje skupščine zavoda sprejemajo referenti stranke vsako sredo celodnevno (od 7. do 12. in od 15. do 19. ure).

Na popoldansko poslovanje ob sredah posebej opozarjamo tiste zavarovance, ki so dopolndne zaposleni.

Vložišče in služba zdravstvenega zavarovanja (potrjevanje receptov, prijave - odjave i. p.) na okencih, pa bo poslovala vsak dan od 8. do 12. ure.

»TISKANINA«

TOVARNA TISKANEGA BLAGA

KRANJ

poziva delavce

ki imajo v smislu določil tarifnega pravilnika pravico do deleža pri končnem obračunu viška osebnega dohodka za leto 1959, a so v teku leta prekinili delovno razmerje s podjetjem, da uveljavijo svoje pravice oziroma sporoče svoje naslove upravi podjetja, in to v roku 3 mesecev od dneva te objave.